

Suomen kestävän kasvun ohjelma

Kansa-koulu 5
Sosiaalialan kirjaamisosaamisen vahvistaminen
yhteiskehittämällä
Loppuraportti

Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy VASSO Ab
Ab Det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området FSKC
Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus ISO
Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Socom Oy
Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Koske
Pohjanmaan maakuntien sosiaalialan osaamiskeskus SONet BOTNIA
Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Poske
Päijät-Hämeen sosiaalialan osaamiskeskus Verso
Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus Socca
Sosiaalialan osaamiskeskus Pirkanmaalla, Kanta-Hämeessä ja Satakunnassa Pikassos Oy

1 Yhteenveto	3
2 Tausta ja yleiskuvaus	7
2.1 Lähtötilanne	7
2.2 Hankkeen toimijat ja organisoituminen	7
2.2.1 Hankehallinto	8
2.2.2 Hankeverkosto	8
2.2.3 Ohjausryhmä	10
2.2.4 Sidosryhmät	11
2.3 Viestintä	13
3 Tavoitteet ja aikataulu	14
4 Tuotokset ja hyödyt	15
4.1 Työpaketti 1: Tarpeiden ja tilannekuvan kerääminen ja jakaminen	15
4.1.1 Kansallisen projektiryhmän toteutus	15
4.1.2 Hyvinvointialueiden avainhenkilöverkoston järjestäminen	17
4.1.3 Yksityisten toimijoiden työryhmän järjestäminen	18
4.1.4 Kansalliseen kirjaamisen kehittämistä edistävään verkostoon osallistuminen	20
4.2 Työpaketti 2: Kirjaamisaamien vahvistaminen	21
4.2.1 Kirjaamisaamiantuntijavalmennusten järjestäminen	22
4.2.2 Valmennettujen kirjaamisaamiantuntijoiden tukeminen	25
4.2.3 Kirjaamisen peruspaketin tuottaminen, pilotointi ja julkaisu	27
4.2.4 Kirjaamiskoordinaattorien tukeminen	28
5 Riippuvuudet	31
Lähteet	32

1 Yhteenveto

Suomessa on ollut hajanainen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmä, mikä haastaa toimintaa ja kehittämistä sekä tietojärjestelmiä ja -johtamista sosiaalihuollossa. Hajanaiseen tietopohjaan kiinnitettiin erityistä huomiota koronapandemian äkillisten tietotarpeiden ja nopeiden palvelumuutostarpeiden johdosta. (Valtioneuvosto 2021.) Tähän kehittämisen tarpeeseen vastaa osiltaan Suomen Kestävän Kasvun -hanke. Kaikkien hankkeen pilari 4 investointien päätavoitteena on ollut purkaa pandemian aiheuttamaa sosiaali- ja terveydenhuollon hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa, nopeuttaa hoitoon pääsyä pysyvästi koko maassa ottamalla käyttöön uusia toimintatapoja sekä edistää sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen toteutumista (Sosiaali- ja terveysministeriö 2022). Tähän yhtenä keinona on nähty sosiaali- terveydenhuollon tietopohjan vahvistaminen. Kestävän Kasvun -hankkeiden rahoitus on tullut EU:n kertaluonteisesta elpymisvälineestä (NextGenerationEU).

Tästä syystä Kansa-koulu 5 -hankkeeseen määriteltiin tavoitteeksi edistää sosiaalihuollon kirjaamisen kehittämisrakenteiden muodostumista yhteistyössä kansallisten toimijoiden ja hyvinvointialueiden kanssa. Organisaatioiden kirjaamiskäytäntöjen kehittämisellä tavoiteltiin tiedontuotannon yhdenmukaistamista. Sen avulla oli tarkoitus yhtenäistää toimintakäytäntöjä asiakkaiden palveluissa ja samalla mahdollistaa myös vertailukelpoisen tiedon tuottaminen toisiokäyttöön, kuten johtamis- ja tutkimustarkoituksiin.

Kansa-koulu 5 -hankkeen toteuttivat yhdessä kaikki sosiaalialan osaamiskeskukset. Osaamiskeskusten aluekoordinaattorit, muut hanketyöntekijät, hankejohtaja ja viestinnän asiantuntijat muodostivat hankeverkoston, joka vastasi hankkeen operatiivisesta toteuttamisesta. Hankkeen keskeisimpiä yhteistyökumppaneita olivat Terveystieteiden tutkimuskeskus (THL) sekä Kelan Kanta-palvelut. Hankkeen toimintaa ohjasi ohjausryhmä, joka koostui osaamiskeskusten sekä keskeisten sidosryhmien edustajista.

Hankkeen ensisijaisia kohderyhmiä olivat julkisissa ja yksityisissä sosiaalihuollon palveluissa työskentelevät ammattilaiset, joita myös osallistettiin kehittämistyöhön eri tavoin. Hankkeen viestintä, hankkeen järjestämät valmennukset sekä hankkeen verkkosivuilla tarjottava avoin materiaali toteutettiin kaksikielisesti.

Tietotarpeiden korjaaminen

Kansa-koulu 5 -hanke edisti koronakriisin yhteydessä tunnistettujen tietotarpeiden korjaamista tukemalla erilaisilla toimenpiteillä niin sosiaalihuollon organisaatioissa toimivia kirjaamisasiantuntijoita kuin kirjaamiskäytäntöjä kehittäviä kirjaamisen avainhenkilöitä ja kirjaamiskoordinaattoreita heidän työssään. Hankkeen toimenpiteet ovat tuottaneet organisaatioihin lisää asiantuntevia kirjaamisasiantuntijoita, tarjonneet ajantasaista koulutus- ja tukimateriaalia sekä mahdollistaneet viestintätoimia esihenkilöille. Kansa-koulun kirjaamisasiantuntijavalmennusmateriaali ohjaa yhdenmukaisiin kirjaamiskäytäntöihin ja rakenteisten asiakirjojen käyttöön – ymmärryksen ja osaamisen lisääntyminen mahdollistaa toiminnan muuttumisen ja sitä kautta tietopohjan vahvistumisen.

Hankkeen eri verkostoissa tuettiin myös hyvinvointialueen kirjaamiskoordinaattoreita ja muita kirjaamisen avainhenkilöitä jakamaan osaamistaan toisille. Verkostoissa jaetuista hyvistä käytännöistä ja verkoston yhteiskehittämisessä syntyneistä ideoista koostettiin tuotoksia kirjaamisen kehittämisen tueksi. Kirjaamisen kehittämisen tuesta, ajankohtaisuuksista ja tietopohjan vahvistamisen tärkeydestä viestittiin aktiivisesti, ja vahvistettiin siten kansallista viestiä.

Hankkeen aikana tehtiin myös monenlaisia kartoituksia niin yksityisten kuin julkistenkin toimijoiden kirjaamisen ja tiedonhallinnan kehittämisen nykytilaan liittyen sekä oppilaitoksille kirjaamisen opettamiseen liittyen. Näin koottiin yhteen kansallisen kehittämisen tueksi tilannekuva sosiaalialan kirjaamisen kehittämisen askelmerkkin etenemisestä niin yksityisellä kuin julkisellakin sektorilla. Kartoitusten perusteella on selvää, että sekä viestintää että konkreettista tukea ja ohjausta sosiaalihuollon muutokseen tarvitaan edelleen runsaasti, vaikka asiat ovatkin menneet eteenpäin.

Hyvinvointialueiden tukeminen

Yhteistyötä hyvinvointialueiden kanssa tehtiin hankkeessa runsaasti. Hyvinvointialueiden työntekijöille ja avainhenkilöverkoston toiminnassa mukana olleille suunnattiin kirjaamisasiantuntijavalmennusryhmiä. Näin pystyttiin edistämään hyvinvointialueiden sosiaalihuollon kirjaamisosaamista. Tätä tukivat myös avoimesti käytössä olleet avoimet materiaalit, jotka jaettiin hyvinvointialueiden työntekijöiden käyttöön kirjaamisfoorumi.fi -verkkosivustolla.

Hyvinvointialueen kirjaamiskoordinaattorit ja muut tunnistetut kirjaamisen kehittämisen avainhenkilöt kutsuttiin avainhenkilöverkostoon. Työpajoissa mahdollistettiin vertaistuki, yhdessä oppiminen sekä hyvien käytäntöjen jakaminen. Työpajojen aiheet tukivat hankkeen tavoitteita ja hyvinvointialueiden kirjaamiskäytäntöjen kehittämistä. Verkoston jäseniltä kysyttiin heidän tuen tarpeitaan työpajojen yhteydessä ja työskentelytilassa. Teemojen ja tuotosten avulla tunnistettiin hyvinvointialueiden kirjaamisen kehittämisen nykytilaa, koottiin keskeisiä toimijoita yhteiseen keskusteluun ja tunnistettiin kirjaamisen kehittämistarpeita.

Sen lisäksi Kansa-koulu 5 -hanke jatkoi aluetyön toimintamallia. Aiemminkin Kansa-koulun aluekoordinaattorit ovat tukeneet alueidensa kirjaamisen kehittämistä, mutta tässä hankkeessa aluetyö suunnattiin selkeästi hyvinvointialueiden kirjaamisen avainhenkilöille ja kirjaamiskoordinaattoreille. Aluetyön sisältö muodostui kunkin alueen tarpeiden mukaiseksi ja sen intensiivisyys vaihteli alueiden ja niiden kehittämisen eri vaiheiden mukaan. Joskus aluetyö oli viikoittaista intensiivistä tukea ja joskus enemmänkin taustatukena ja saatavilla oloa. Osana aluetyötä järjestettiin YTA-tasoista tai muulla perusteella koottua useamman hyvinvointialueen välistä pienverkostotoimintaa, jossa pystyttiin tarkemmin pureutumaan yksittäisiin kirjaamisen haasteisiin ja edelleen mahdollistamaan tiedon jako ja vertaistuki.

Hyvinvointialueiden tueksi tehtiin myös esimerkiksi esihenkilöille suunnattu sosiaalihuollon kirjaamisen ja tiedonhallinnan kehittämisen viestintäpaketti sekä järjestettiin hyvinvointialueille suunnattua ruotsinkielisten kirjaamisasiantuntijoiden vertaisryhmätöimintää.

Kommentoinut [MH1]: Vastaa kysymykseen: **Miten hanke on edistänyt koronakriisin yhteydessä tunnistettujen tietotarpeiden korjaamista?**
Kuvailkaa, miten sosiaalihuollon kirjaamiskäytäntöjen kehittämisen toimenpiteillä on pystytty parantamaan kansallisia, sosiaali- ja terveydenhuollossa tunnistettuihin tietotarpeisiin vastaamista. Antakaa esimerkkejä, millaisiin tietotarpeisiin pysytään vastaamaan paremmin kirjaamiskäytäntöjen kehittämisen jälkeen. Mitä tuotoksia/johtopäätöksiä hankkeesta saatiin, mitä opittiin?

Kommentoinut [MH2]: Vastaa kysymykseen: **Miten Kansa-koulu – hanke on tukenut ja edistänyt hyvinvointialueiden sosiaalihuollon kirjaamisosaamisen edistämistä?**
Millaista yhteistyötä hanke on tehnyt alueiden kanssa ja millaista tukea tarjonnut kirjaamisen aluekoordinaattoreille? Paljonko hanke on valmentanut kirjaamisasiantuntijoita ja miten he määrällisesti ovat sijoittuneet julkiselle/yksityiselle sektorille, eri palvelutehtäviin ja maantieteellisesti? Miten kirjaamisasiantuntijoiden osaamisen ylläpitoa on tuettu hankkeen toimesta? Millaista palautetta valmennuksista on saatu? Millaisissa alueellisissa verkostoissa hanke on ollut mukana ja mikä sen rooli on ollut niissä? Millaista muuta tukea hyvinvointialueet ovat saaneet Kansa-koulu –hankkeelta ja miten tuen tarvetta on selvitetty?

Kommentoinut [MH3R2]: Asiaa tarkennetaan vielä lisää 4 kappaleen alaluissa

Osallistuminen Sote-kirjaamisen kansalliseen verkostoon

Kansa-koulu 5 -hanke kytkettiin mukaan THL:n sosiaali- ja terveydenhuollon yhteiseen kirjaamiskäytäntöjen kehittämisen kansalliseen verkostoon. Hanke ja verkosto vahvistivat molemmat viestinnässään ja toiminnassaan viestiä kansallisen kehittämisen suunnasta. Hankkeen sosiaalihuollon näkökulmasta koostamia tuotoksia ja muita materiaaleja jaettiin tiedoksi terveydenhuollon kehittäjille verkoston työskentelyalustalla. Verkostoon osallistuminen lisäsi hankkeen työntekijöiden ymmärrystä kansallisen sote-yhteisen kehittämisen tilasta. Toisaalta hankkeen verkostoissa aloittamat kehittämisen teemat laajentuivat kansalliseksi sote-yhteiseksi keskusteluksi THL:n verkoston kautta. Verkostoyhteistyö ja osallistuminen tuki siten hankkeen tavoitteita.

Hankkeen tuottamat materiaalit

Kansa-koulu 5 -hankkeen merkittäviä toimenpiteitä ovat olleet erilaiset julkaisut ja materiaalit, joita hankkeessa on tuotettu. Hankkeen verkkovalmennusmateriaalin sisältö päivitettiin vastaamaan vuoden 2023 lainsäädäntöä ja ohjeita. Päivitetty materiaali oli julkisesti saatavilla myös kirjaamisfoorumi.fi -verkkosivujen avoimesta materiaalipankista.

Hankkeen aikana tehtiin monenlaisia kartoituksia niin yksityisten kuin julkistenkin toimijoiden kirjaamisen ja tiedonhallinnan kehittämisen nykytilaan liittyen sekä oppilaitoksille kirjaamisen opettamiseen liittyen. Näistä tehdyt raportit ja koosteet ovat julkisesti saatavilla kehittämisen tueksi [Kansa-koulu 5 -hankkeen Innokylässä](#).

Lisäksi hankkeessa edistettiin jo Kansa-koulu 4.0 -hankkeen aikana käynnistettyä kirjaamisasiantuntijavalmennuksen rinnalla tarjottavaa kirjaamisen peruspakettia. Hankkeen aikana kävi selväksi, että kirjaamisasiantuntijavalmennus ei nyky muodossaan Kansa-koulun tuottamana enää jatku ja kehitysprosessin aikana myös peruspaketti muotoutui kirjaamisen peruskurssiksi. Peruskurssin käsikirjoitus tulee olemaan Kansa-koulu 6 -hankkeen hyödynnettävissä, jolloin se voidaan tuottaa kaikille avoimeksi digitaaliseksi peruskurssiksi. Sosiaalihuollon kirjaamisen peruskurssi tulee olemaan kaikkien hyvinvointialueiden, yksityisten organisaatioiden ja opiskelijoiden hyödynnettävissä.

Luvussa 4 on avattu tarkemmin molempien työpakettien eri toimenpiteiden toteutusta, tuotoksia ja hyötyjä.

Jatkokehittäminen

Kansa-koulu 5 -hankkeen suunnittelussa ja toiminnan alkuvaiheessa lähdettiin kehittämiseen sillä periaatteella, että toimintaa toteutetaan ja suunnitellaan niin hankekauden ajalle kuin myös tulevaa toimintaa varten. Hankkeen eri toiminnoissa ja verkostoissa koottuja kehittämis- ja tietotarpeita oli tarkoitus edelleen yhdessä hyödyntää esimerkiksi toteuttamalla uutta kirjaamisen kehittämisen valmennussisältöä tai muuta jaettavaa materiaalia.

Hankkeen myöhemmässä vaiheessa ilmeni, että Kansa-koulun toiminnan jatkamiselle tai kehittämiselle tässä muodossa ei ole enää tarjolla valtakunnallista rahoitusta. Näin ollen eri

Kommentoitu [MH4]: Vastaa kysymykseen: **Miten Kansa-koulu – hanke on osallistunut THL:n sote-kirjaamisen kansalliseen verkostoon, ja miten verkosto on tukenut hankkeen tavoitteita?**
Millainen rooli hankkeella on ollut verkostoyhteistyössä? Onko verkostoon osallistumisesta ollut hyötyä hankkeen tavoitteiden saavuttamisen kannalta ja miten verkoston kautta saatua tietoa on hyödynnetty? Miten verkostoyhteistyö on edistänyt kansallisten sosiaalihuollon kirjaamisohjeiden laajamittaista käyttöönottoa?

Kommentoitu [MH5R4]: Asiaa tarkennetaan vielä lisää kappaleessa 4.1.4

Kommentoitu [MH6]: Vastaa kysymykseen: **Mitä materiaalia Kansa-koulu – hankkeessa on tuotettu ja miten se on ollut hyödynnettävissä?**
Millaista materiaalia hankkeen aikana on tuotettu hankkeen eri tavoitteiden saavuttamisen tueksi ja miten sitä on hyödynnetty hankkeen aikana? Miten hankkeen tuottama materiaali on hyvinvointialueiden ja yksityisten palveluntuottajien hyödynnettävissä hankkeen jälkeen?

Kommentoitu [MH7R6]: Asiaa tarkennetaan vielä lisää 4 kappaleen alaluvuissa

Kommentoitu [TH8]: Tää ihan sama lause on Tiedontarpeiden korjaaminen -otsikon alla. Onko tarpeen enää toistaa tässä?

toiminnoissa ja verkostojen työskentelyssä saavutetut tavoitteet jäivät osin puolitiehen ja hyödyntämättä, vaikka itse hankkeen tavoitteet arvioitiinkin saavutetun.

Useat tahot toivoivat Kansa-koulu 5 -hankkeen aikana, että hankkeen materiaalit ja toimintatavat jatkaisivat olemassaoloaan, koska tarvetta kirjaamisen monipuoliselle tukimateriaalille on edelleen. Tämän hetkisen tiedon mukaan viimeinen Kansa-koulu-hanke (Kansa-koulu 6) jatkaa toimintaansa vielä vuoden 2024 loppuun asti (1.5.–31.12.2024). Hankkeen tehtävänä on Sosiaalihuollon kirjaamisen peruskurssin toteuttaminen ja pilotointi. Lisäksi hankkeen aikana käydään läpi ja arvioidaan Kansa-koulu-hankkeiden kehittämien toimintamallien ja materiaalien hyödynnettävyyttä ja pyritään saamaan niitä ainakin osittain yhdistettyä osaksi kansallista kirjaamisen tukea.

2 Tausta ja yleiskuvaus

2.1 Lähtötilanne

Sosiaalihuollon toimintaympäristö oli hankkeen suunnitteluvaiheessa suuressa muutoksessa – ja on sitä myös edelleen. Hyvinvointialueiden toiminta käynnistyi vuoden 2023 alussa uudistaen sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteet ja johtamisen merkittävällä tavalla. Tämä toi uudenlaisia vaatimuksia toimintatapojen yhtenäistämiseksi, palvelujen kustannusvaikuttavalle järjestämiselle sekä henkilöstön osaamiselle. Samanaikaisesti Sosiaalihuollon asiakastiedon arkiston käyttöönotto ja kirjaamisen kehittämistä ohjaavat lakimuutokset ovat tuoneet uudistusvaatimuksia jokaisen sosiaalihuollon ammattilaisen kirjaamiskäytäntöihin. Vaikka näiden osalta ollaan siirtämässä vielä käyttöönoton takarajaa vähän edemmäs, osa organisaatioista on jo liittynyt sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon ja asiakkaat voivat tarkastella sosiaalihuollon asiakastietojaan OmaKannasta.

Sosiaalipalveluissa syntyvä asiakastieto ja sosiaalihuollossa työskentelevien ammattilaisten kirjaamisosaaminen on avainasemassa, jotta sosiaalihuollosta saadaan ajantasaista, oikea-aikaista ja aidosti käytettävissä olevaa tietoa työskentelyn, palvelukokonaisuuksien johtamisen, päätöksenteon ja vaikuttavuuden seuraamisen tueksi. Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämistyössä tulee huomioida sosiaalialan erityispiirteet, kuten moninaisuus, laaja-alaisuus, etiikka ja harkintavalta. Sosiaalialan työn sisältöjä tulee avata ja tehdä näkyvämmiksi sekä ymmärrettävämmiksi terveydenhuollon rinnalla yhä edelleen.

Sosiaalipalvelujen toiminnallinen kehittäminen kulkee rinnakkain sosiaalialan tiedontuotannon ja tiedonhallinnan kehittämisen kanssa, kuten esimerkiksi hyvinvointialueiden suurissa asiakastietojärjestelmien kilpailutus- ja käyttöönottoprojekteissa on huomattu. Sosiaalihuollon kirjaamisen erityispiirteet, kuten kirjaamisen kertomuksellisuuden suhde rakenteisuuteen, on edelleen pystyttävä huomioimaan. Sosiaalihuollon tiedontuotannon tulee jatkossa noudattaa kansallisia ohjeita ja määräyksiä sekä vastata hyvinvointialueiden omiin toiminnan kehittämisen vaatimuksiin. Tämä edellyttää organisaatioilta kirjaamisen ja sen kehittämisen osaamisen jatkuvaa kehittämistä ja päivittämistä.

Kansa-koulu 5 -hanke on sarjassaan viides sosiaalialan osaamiskeskusten Kansa-koulu-hanke, joita on toteutettu vuodesta 2015 alkaen. Hankkeiden ydintoimenpiteenä on ollut sosiaalialan ammattilaisten valmentaminen ensin kirjaamisvalmentajiksi ja sittemmin kirjaamisasiantuntijoiksi. Asiantuntijat ovat toimineet valmennusten myötä työyhteisöjen tukena kirjaamiseen liittyvissä asioissa eri tavoin. He ovat myös muodostaneet Kansa-koulu-hankkeiden koordinoiman kansallisen kirjaamisasiantuntijaverkoston. Kansa-koulu-hankkeet ovat toimenpiteillään myös tukenet kirjaamisasiantuntijaverkoston toimintaa ja kehittämistä monin eri tavoin.

2.2 Hankkeen toimijat ja organisoituminen

Hanke toteutettiin 1.1.2023–31.3.2024 välisenä aikana. Kaikki toiminta ja toimenpiteet tapahtuivat yksittäisiä hanketyöntekijöiden välisiä tapaamisia lukuun ottamatta digitaalisessa toimintaympäristössä eli lähitapaamisia tai -tapahtumia ei järjestetty. Hankkeen pääasiallinen työskentelykieli oli suomi, mutta toimenpiteitä toteutettiin myös ruotsiksi.

2.2.1 Hankehallinto

Hankkeen hallinnoijana toimi Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy VASSO Ab, jonka toimitusjohtaja Tapio Häyhtiö toimi hankkeen vastuuhenkilönä. Häyhtiö valvoi hankkeen toteutusta, vastasi hankkeen toimintaedellytyksistä sekä neuvotteli hankkeen rahoitukseen liittyvistä kysymyksistä rahoittajan kanssa.

Hankejohtajana toimi 1.1.–31.10.2023 palvelumuotoilija Nea Kosonen ja 1.11.2023–31.3.2024 yhteiskuntatieteiden maisteri, sosiaalityöntekijä Marianna Heikkilä. Hankejohtaja vastasi hankkeen johtamisesta, viestinnästä, toiminnallisesta raportoinnista ja hanketyön valtakunnallisesta koordinaatiosta. Hän toimi yhteyshenkilönä rahoittajaan ja toteutusta ohjaaviin viranomaisiin ja vastasi osaltaan sidosryhmätyöskentelystä.

Viestintäkoordinaattorina toimi 1.1.–14.9.2023 viestinnän asiantuntija Arttu Ala-Jokimäki ja 15.9.2023–31.3.2024 filosofian maisteri Iida Uuppo. Viestintäkoordinaattori suunnitteli ja toteutti hankkeen viestintää, keskittyen erityisesti valmennusten viestintään. Lisäksi viestintäkoordinaattori viimeisteli valmennusmateriaalit ja kirjaamisen peruskurssin käsikirjoituksen sekä vastasi verkkosivujen toteutuksesta ja sisällöistä.

Hankehallinnon muodostivat hankejohtaja ja viestintäkoordinaattori. He hallinnoivat ja ylläpitivät valmennuksen ja asiantuntijaverkoston henkilörekisteriä sekä valmennusten ilmoittautumisia, peruutuksia, ryhmäjakoa sekä muita valmennusten ja tapaamisten järjestämiseen liittyviä tietoja. Hankkeessa toteutetut kirjaamisasiantuntijoiden rekisterien siirrot sekä niiden valmisteluun liittyvät suostumuskyselyt kuuluivat hankehallinnon vastuulle. Muutamia erilaisia ostopalvelutuottajia hyödynnettiin teknisten ratkaisujen sekä käännös- ja koulutuspalvelujen osalta.

2.2.2 Hankeverkosto

Hankkeen operatiivisesta toteuttamisesta vastasi hankeverkosto, jonka muodostivat yhdessä koko hankkeen henkilöstö (taulukko 1). Hankkeen alueellisia työntekijöitä kutsuttiin aluekoordinaattoreiksi. Hankehallinnon ja aluekoordinaattorien lisäksi hankkeessa työskenteli myös muutamia muita työntekijöitä.

Kaikilla aluekoordinaattoreilla oli joko yksi tai useampi seuraavista tutkinnoista tai pätevyyksistä: ylempään korkeakoulututkintoon sisältyvä sosiaalityöntekijän pätevyys, sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan maisteritutkinto, pedagoginen opettajankoulutus ja/tai sosionomin koulutus. Lähes kaikilla aluekoordinaattoreilla oli lisäksi kokemusta sosiaalihuollon asiantuntija-, kehittämis- tai esihenkilötehtävistä, asiakastietojärjestelmän pääkäyttäjänä toimimisesta tai opetustyöstä sosiaalialan oppilaitoksissa.

Aluekoordinaattoreiden työ jakautui kansalliseen työpakettityöskentelyyn ja osaamiskeskuskohtaiseen aluetyöhön. Työntekijät jaettiin työpakettien osalta heidän osaamistaan ja työaikaansa parhaiten vastaaviin tiimeihin, joiden vastuulla oli suunnitella ja toteuttaa työpakettien toimenpiteitä. Omilla osaamiskeskuksillaan aluekoordinaattorit tukivat erityisesti alueella toimivia kirjaamisen kehittämisen avainhenkilöitä ja kirjaamiskoordinaattoreita kehittämiseen liittyvissä kysymyksissä. Yhteistyö piti sisällään vaihtelevasti muun muassa laajempiin verkostoihin ja kokouksiin osallistumista ja yksilöllisiä tukitapaamisia.

Kommentoimut [IU9]: Laitetaanko myös mun ja Artun koulutustausta vai puhutaanko viestinnän asiantuntijoista?

Nimi	Sosiaalialan osaamiskeskus	Nimike	Työaikaprosentti
Sonja Nyström	Ab Det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området FSKC	Aluekoordinaattori	100 %
Päivi Malinen	Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus ISO	Aluekoordinaattori	50 %
Kirsi Kaartinen	Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus ISO	Aluekoordinaattori	50 % (01.01.2023–30.09.2023) 30 % (01.10.2023–31.03.2024)
Outi Lavikainen	Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Socom Oy	Aluekoordinaattori	30 % (01.01.2023–15.02.2023)
Hanna Jokimies	Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Socom Oy	Aluekoordinaattori	30 % (16.02.2023–31.03.2024)
Sivi Talvensola	Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Koske	Aluekoordinaattori	30 %
Päivi Niiranen	Pohjanmaan maakuntien sosiaalialan osaamiskeskus SONet BOTNIA	Aluekoordinaattori	100 %
Ulla Sotaniemi	Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Poske	Aluekoordinaattori	70 % (01.01.2023–20.03.2024)
Emma Uusitalo	Päijät-Hämeen osaamiskeskus Verso	Aluekoordinaattori	20 %
Anu Virtanen	Uudenmaan sosiaalialan osaamiskeskus Socca	Aluekoordinaattori	40 %
Monica Blomqvist-Åkermarck	Uudenmaan sosiaalialan osaamiskeskus Socca	Aluekoordinaattori	40 %
Päivi Tossavainen	Uudenmaan sosiaalialan osaamiskeskus Socca	Aluekoordinaattori	100 %
Petteri Heino	Uudenmaan sosiaalialan osaamiskeskus Socca	Hanketyöntekijä	20 %
Anni Kuhalainen	Sosiaalialan osaamiskeskus Pirkanmaalla, Kanta-Hämeessä ja Satakunnassa Pikassos Oy	Aluekoordinaattori	90 %
Nea Kosonen	Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy Vasso Ab	Hankejohtaja, aluekoordinaattori	50 % (01.01.2023–31.03.2023) 100 % (01.04.2023–31.08.2023) 60 % (01.09.2023–30.09.2023) 100 % (01.10.2023–15.10.2023)
Jenni Tolonen	Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy Vasso Ab	Hanketyöntekijä	30 % (01.11.2023–31.01.2024)
Marianna Heikkilä	Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy Vasso Ab	Hankejohtaja, aluekoordinaattori	50 % (01.11.2023–31.03.2024)
Arttu Ala-Jokimäki	Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy Vasso Ab	Viestintäkoordinaattori	37,5 % (01.01.–31.03.2023) 100 % (01.04.–14.09.2023)
Iida Uuppo	Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy Vasso Ab	Viestintäkoordinaattori	80 % (15.09.2023–31.03.2024)

Taulukko 1. Hankkeen henkilöstöä sekä heidän taustaorganisaationsa ja työaikaprosenttinsa.

Hankeverkosto kokoontui kerran viikossa viikkokokoukseen, jossa käytiin läpi hankkeen tilannetta ja toimenpiteiden etenemistä. Lisäksi yli 50 %:n työajalla toimivat työntekijät osallistuivat kerran viikossa suunnitteluryhmään, jossa suunniteltiin työpakettien ja toimenpiteiden välistä yhteistyötä ja viikkokokouksien teemoja.

Aluekoordinaattorit osallistuivat STM:n, THL:n ja Kelan järjestämiin kansallisiin sosiaalihuollon tiedonhallintaa tai kirjaamisen kehittämistä koskeviin tilaisuuksiin ja verkostoihin, kuten THL:n sosiaalihuollon tieto- ja toimintamäärittelyjen asiantuntijaverkostoon.

2.2.3 Ohjausryhmä

Hankkeen päätöksentekovelimenä toimi ohjausryhmä (taulukko 2), jonka puheenjohtaja oli hanketta hallinnoineen osaamiskeskuksen toimitusjohtaja Tapio Häyhtiö. Hankejohtaja toimi kokouksissa esittelijänä ja viestintäkoordinaattori sihteerinä.

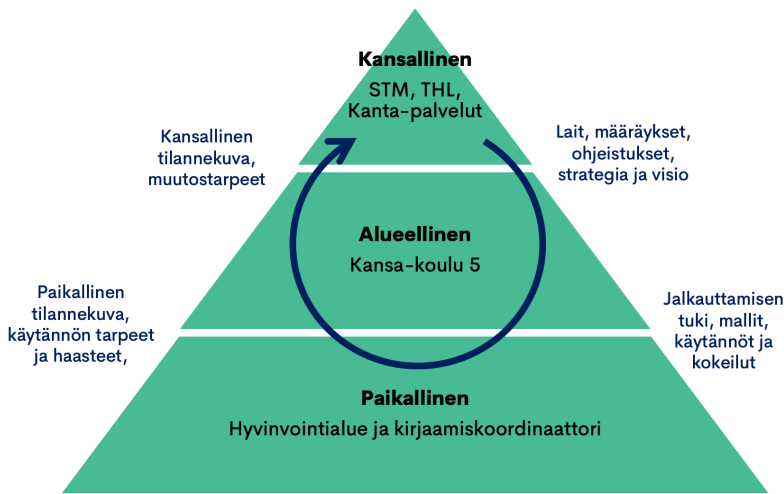
Ohjausryhmän jäsenistöön kuuluivat hankkeen yhteyshenkilöt STM:stä, THL:sta ja Kelasta, sekä edustajia kaikista sosiaalialan osaamiskeskuksista, sosiaalityön yliopistoverkostosta, ammattikorkeakouluista, toisen asteen oppilaitoksista, Hyvinvointialojen liitosta ja erinäisistä sosiaalialan järjestöistä. Ohjausryhmän kokouksiin kutsuttiin tarvittaessa kuultavaksi myös ulkopuolisia asiantuntijoita.

Nimi	Organisaatio
Torbjörn Stoor	Ab Det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området - FSKC
Jarno Talvitie	Hyvinvointiala HALI ry
Tarja Kauppila	Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus ISO
Jaana Nissilä	Kansaneläkelaitos KELA
Sointu Möller	Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Koske
Kati Pajunen	Nuorten ystävät ry
Tuula Tuominen	Sosiaalialan osaamiskeskus Pirkanmaalla, Kanta-Hämeessä ja Satakunnassa Pikassos Oy
Kaisa Kostamo-Pääkkö	Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Poske
Kirsi Kuusinen-James	Päijät-Hämeen sosiaalialan osaamiskeskus Verso
Miia Pitkänen	Uudenmaan sosiaalialan osaamiskeskus Socca
Marjukka Heikkilä (28.2.24 asti) Tea Pitkänen (1.3.24 alkaen)	Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Socom Oy
Arto Rautajoki	Pohjanmaan maakuntien sosiaalialan osaamiskeskus SONet BOTNIA
Anna Väinälä	Sosiaali- ja terveysministeriö STM
Heli Simonen	Suomen Diakoniaopisto Oy
Päivi Achté	Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL
Hanna Lohijoki	Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL
Niina Tanner	Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL
Niina Vuoristo	Turun ammattikorkeakoulu
Kirsi Günther	Turun yliopisto
Viestintäkoordinaattori (sihteeri)	Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy Vasso Ab
Tapio Häyhtiö (pj.)	Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy Vasso Ab
Hankejohtaja (esittelijä)	Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy Vasso Ab

Taulukko 2. Kansa-koulu 5 -hankkeen ohjausryhmän varsinaiset jäsenet hankkeen toiminta-aikana.

2.2.4 Sidosryhmät

Kansa-koulu 5 -hankkeessa kirjaamisen kehittäminen nähtiin kolmitasoisena toimintana (kuva 1). Kirjaamisen kehittämisessä toimittiin kansallisella, alueellisella yhteistyötasolla ja paikallisella hyvinvointialueetasolla, joille myös kohderyhmät sijoittuivat. Jo suunnitteluvaiheessa hankkeen onnistumisen arvioitiin edellyttävän aktiivista ja vastavuoroista yhteistyötä. Kansa-koulu 5 -hankkeen suunniteltiin asemoituvan entistä selkeämmin kansallisten viranomaistahojen ja hyvinvointialueiden väliin verkostoiden, verkostoituen ja jalkauttaen.

Kuva 1. Kansa-koulu 5 -hankkeessa tehdyn kehittämistyön tasot.

Kansallinen taso

Kansallisella tasolla kirjaamisen kehittämisen vastuu on STM:llä, THL:llä sekä Kelan Kanta-palveluilla. Kansa-koulu 5 -hankkeelle THL:n Sosiaalihuollon tieto ja tiedonhallinta -yksikkö sekä Kirjaamisen ja tiedon laadun -projekti (RRP) olivat merkittäviä yhteistyökumppaneita. Hankkeen käyttämien tietosisältöjen ajantasaisuuden ja oikeellisuuden varmistamiseksi hanke teki yhteistyötä THL:n asiantuntijoiden kanssa. Kansalliset tahot otettiin mukaan myös hankkeen projektiryhmään. Tiivis yhteistyö oli tarpeen, jotta voitiin varmistaa, että hankkeella oli käytettävissään uusimmat sosiaalihuollon palvelutuotannon toiminnallisiin määrittelyihin, asiakastietomalliin ja sosiaalihuollon asiakastiedon kirjaamisessa käytettäviin luokituksiin liittyvät määrittelyt ja ohjeet kaksikielisinä. Kansa-koulu 5 -hankkeen hankejohtaja osallistui myös Sosiaalihuollon tiedonhallinnan kansallisen kehittämisen verkoston (Sokkeli) kokouksiin.

Alueellinen taso

Kirjaamiskäytäntöjen kehittämisen osalta hyvinvointialueilla tulee ottaa käyttöön kansallisia kirjaamisen ohjeita. Alueellisella tasolla toimijoina ovat esimerkiksi useampi hyvinvointialue yhdessä tai YTA-alue, joilla voi olla kirjaamisen kehittämisen yhteistyötä. Kansa-koulu 5 -hankkeen alueellisen kehittämistyön tavoitteena oli hyvinvointialueiden välinen yhteistyö ja vertaistuki, joiden

koordinaatiota hanke tuki. Lisäksi kaksikielisten alueiden kanssa tehtiin yhteistyötä ruotsinkielisen kirjaamisosaamisen kehittämiseksi.

Paikallinen taso

Paikallisella tasolla kirjaamista kehitettiin ja kehitetään yhä kullakin yksittäisellä hyvinvointialueella, jolla kehittämisestä vastaa kirjaamiskoordinaattori yhdessä hyvinvointialueen muiden kirjaamisen kehittämisestä vastaavien tahojen kanssa. Oleellinen osa kirjaamiskäytäntöjen kehittämistä ovat myös esihenkilöt sekä Kansa-koulu-hankkeiden valmentamat kirjaamisasiantuntijat, jotka edesauttavat kirjaamiskäytäntöjen juurtumista. Kirjaamiskoordinaattorilla tarkoitetaan Suomen Kestävän Kasvun -ohjelman hankkeissa toimivaa tai muutoin hyvinvointialueella nimettyä sosiaalihuollon kirjaamisen koordinaattoria (avainhenkilö). Kirjaamisasiantuntijalla (aiemmin kirjaamisvalmentaja) tarkoitetaan hyvinvointialueella tai yksityisessä organisaatiossa toimivaa henkilöä, joka on suorittanut jonkin Kansa-koulu-hankkeen järjestämän kirjaamisasiantuntijavalmennuksen.

Kansa-koulu 5 -hankkeen kehittämistyön onnistuminen edellytti kiinteän yhteyden rakentamista kirjaamiskoordinaattoreihin ja muihin hyvinvointialueilla toimiviin kirjaamisen avainhenkilöihin. Yhteistyön luominen hankekehittämisen ja alueille muodostuvien kehittämisrakenteiden välille oli kirjaamisosaamisen jatkuvuuden turvaamisen kannalta oleellista. Yhteistyön avulla voitiin välttyä päällekkäiseltä työltä sekä varmistaa, että hankkeessa ja alueilla tehdään samansuuntaista ja toisiaan tukevaa kehittämistyötä.

Hyvinvointialueiden tarpeet ohjasivat hankkeessa tehtävää sisällöntuotantoa. Lisäksi hanke edesauttoi alueellisesti ja paikallisesti esille nousevien ongelmakohtien tuomista kansallisen tason käsittelyyn. Sosiaalialan osaamiskeskusverkosto mahdollisti laajan yhteistyön hyvinvointialueiden kanssa osaamiskeskusalueilla. Jo aiempien Kansa-koulu-hankkeiden toiminta-aikana laajentunutta alueellista toimijaverkostoa hyödynnettiin myös tässä hankkeessa osittain.

Ahvenanmaan maakuntahallituksesta oltiin hankkeen suunnittelun aikoina yhteydessä Kansa-koulu-hankkeeseen rakenteisen kirjaamisen ruotsinkielisestä koulutustarpeesta, koska alueen oma asiakastietolaki ja sosiaalihuollon Kanta-palvelujen käyttöönotto olivat työn alla. Hankkeen resurssien puitteissa Ahvenanmaalle tarjottiin muutamia kirjaamisasiantuntijavalmennuspaikkoja ja heitä kutsuttiin mukaan ruotsinkieliseen kirjaamisasiantuntijaverkostoon.

Välilliset kohderyhmät

Hankkeen välillisiin kohderyhmiin kuuluivat sosiaalialan koulutusorganisaatiot sekä asiakastietojärjestelmien pääkäyttäjät ja kehittäjät, jotka pystyivät hyödyntämään hankkeen tuottamaa materiaalia omassa työssään. Välilliseksi kohderyhmäksi laskettiin kuuluviksi myös muut sosiaalialan kehittämishankkeet ja toimijat, joiden kehittämistoiminta kohdentuu kirjaamisen käytäntöihin. Laajasti ymmärrettynä Kansa-koulu 5 -hankkeen kohderyhmää olivat sosiaalialan suomen- ja ruotsinkielinen henkilöstö sekä julkisissa että yksityisissä organisaatioissa. Laajimman välillisen kohderyhmän muodostivat sosiaalihuollon asiakkaat eli kansalaiset, joiden tietoja kirjataan sosiaalihuollossa entistä asiakaslähtöisemmin.

2.3 Viestintä

Hankkeen ulkoisesta viestinnästä vastasi viestintäkoordinaattori yhteistyössä hankejohtajan ja aluekoordinaattorien kanssa. Hankkeen alkuvaiheessa määriteltiin viestinnän tavoitteet, keskeiset kohderyhmät ja kanavat. Viestinnän sisältöjä ja aikatauluja tarkennettiin hankkeen edetessä ja erilaisten viestintätarpeiden noustessa esille.

Viestinnällä tuettiin työpakettien tavoitteiden toteutumista. Viestinnän kannalta merkittävimmät tavoitteet liittyivät vuosina 2023–2024 järjestettyjen kirjaamisasiantuntijavalmennusten markkinointiin ja hakuprosessiin sekä avoimen valmennusmateriaalin päivittämiseen ja markkinointiin. Työpakettikohtaisten tavoitteiden toteutumisesta kerrotaan tarkemmin luvussa 4.

Viestintäkoordinaattori tuotti viestintämateriaalia paitsi hankkeen omiin kanaviin, myös sosiaalialan osaamiskeskusten sekä hankkeen sidosryhmien viestintäkanaviin jaettavaksi. Viestinnässä kiinnitettiin erityistä huomiota siihen, että ajankohtaista tietoa oli helposti saatavilla.

Viestinnän tärkeimpiä kohderyhmiä olivat potentiaaliset kirjaamisasiantuntijavalmennukseen osallistuvat sosiaalialan ammattilaiset ja heidän organisaationsa, aiemmissa hankkeissa valmennetut kirjaamisasiantuntijat ja heidän esihenkilönsä, hyvinvointialueiden kirjaamisen kehittämisen parissa työskentelevät avainhenkilöt sekä laajasti ymmärrettynä koko sosiaaliala. Viestintää tehtiin kohderyhmästä riippuen sekä suomeksi että ruotsiksi.

Hankkeen ensisijaisia viestintäkanavia olivat hankkeen kirjaamisfoorumi.fi -verkkosivut, uutiskirje sekä somekanava. Tärkeimpiin viestintäkanaviin kuuluivat myös sosiaalialan osaamiskeskusten uutiskirjeet, verkkosivut ja somekanavat, muut sosiaalialan toimijoiden uutiskirjeet, erilaiset verkostot ja tapahtumat, hankkeen rakentamat digitaaliset työskentelytilat sekä muut etäyhteyksin toimivat tiimityöskentelytilat.

Verkkosivut	Uutiskirje	Sosiaalinen media
46 329 vierailua	9 uutiskirjettä	40 julkaisua
22 025 uniikkia kävijää	8151 avausta	264 tykkäystä
Vierailun kesto (ka) 80 s	2210 linkin klikkausta	136 uudelleenjakoa
Päivitetty materiaalipankki	Avausprosentti (ka) 26.6	14.2 K näyttökertaa
12 blogikirjoitusta	Kirjeet suomeksi ja ruotsiksi	172 linkin klikkausta

Kuva 2. Hankkeen omien viestintäkanavien mittarilukuja hankeajalta.

Viestinnän todellista tavoitavuutta on vaikea arvioida, sillä viestintämateriaaleja jaettiin eteenpäin myös sosiaalialan osaamiskeskusten sekä muiden sosiaalialan toimijoiden viestintäkanavissa. Voidaan kuitenkin todeta, että erityisesti hankkeen verkkosivut ja uutiskirje tavoittivat hankkeen kohderyhmiä varsin hyvin (kuva 2).

3 Tavoitteet ja aikataulu

Hankkeen tavoitteena oli edistää sosiaalihuollon kirjaamisen kehittämisrakenteiden muodostumista yhteistyössä kansallisten toimijoiden ja hyvinvointialueiden kanssa. Hankkeen päätavoitteet olivat:

1. *Luodaan pysyviä toimintamalleja kirjaamisen kehittämiseen yhteiskehittämällä kansallisten toimijoiden ja hyvinvointialueiden kanssa.*
2. *Jalkautetaan kansallisia kirjaamisen ohjeita ja määräyksiä. Hyvinvointialueille muodostuu kirjaamisen kehittämisen rakenteita sekä kehittämistä ja oppimista tukevia verkostoja.*

Hankkeen toiminta jakautui kahteen työpakettiin. Hankkeen suunniteltiin toteutuvan yhteiskehittämisen keinoin sekä kansallisella, alueellisella että paikallisella hyvinvointialueetasolla.

Pidemmillä aikavälillä Kansa-koulu-hankkeissa ja sosiaalialan osaamiskeskuksissa tehtävä kehittäminen on tähdännyt tavoitetilaan, jossa kirjaamiskäytäntöjen soveltaminen ja kehittäminen ovat jatkuvaa, tavoitteellista sekä systemaattista toimintaa kaikissa sosiaalihuollon organisaatioissa. Tarkoituksena on ollut, että kehittämistyö on valtakunnallisesti yhtenäistä, mutta kehittämisessä huomioidaan hyvinvointialueiden erilaisuus.

Kansa-koulu 5 -hankkeen toimenpiteet kohdistettiin Suomen kestävän kasvun ohjelman pilarin 4, Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuuden vahvistaminen ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen, investointiin 3: Vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta tukevaa tietopohjaa ja vaikuttavuusperusteista ohjausta. Hankkeen toimenpiteiden aikataulut jakautui viidelle kvartaalille ajalla 1.1.2023–31.3.2024 (taulukko 3).

Toimenpiteet	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
Suunnittelu ja järjestäytyminen	x	x			
Yhteiskehittäminen, kokeilut ja pilotointi	x	x	x	x	x
Rakenteiden juurruttaminen alueille				x	x
Hankkeen päättäminen					x

Taulukko 3. Kansa-koulu 5 -hankkeen toimenpiteiden aikataulu.

4 Tuotokset ja hyödyt

4.1 Työpaketti 1: Tarpeiden ja tilannekuvan kerääminen ja jakaminen

Työpaketin tavoitteena oli yhteiskehittää pysyviä toimintamalleja sekä kansallisten toimijoiden, hyvinvointialueiden että yksityisten sosiaalihuollon organisaatioiden kanssa. Työpaketissa oli tavoitteena kerätä palvelunjärjestäjien ja -tuottajien kirjaamisen kehittämiseen liittyviä tarpeita sekä kehittämistyön tilannekuvaa. Tiedon oli tarkoitus ohjata työpaketin 2 toimenpiteitä. Samalla suunniteltiin koottavan yhteen ja jaettavan eteenpäin alueilla muodostuvia kehittämistyön hyviä käytäntöjä. Tavoitteena oli edistää sosiaalihuollon kirjaamisen kehittämisen kiinnittymistä osaksi sosiaalihuollon yleisen kehittämisen ja valvonnan rakenteita.

Kirjaamiskäytäntöjen kansallista kehittämistä edistettiin toimijoiden yhteistyössä. Kansa-koulun tulevaisuuden näkymien johdosta hankkeen rooli kaventui kansallisessa strategisessa yhteistyössä. Hanke vahvisti osaltaan viestiä asiakastiedon toisiokäytön tärkeydestä ja mahdollisuuksista esimerkiksi kirjaamisasiantuntijavalmennusten sekä esihenkilöille suunnatun viestintämateriaalin kautta.

Hanke pyrki toimillaan edistämään sitä, että sosiaalihuollon kirjaamisen erityisyys huomioidaan sote-kehittämisessä. Toimien vaikutukset pystytään arvioimaan vasta pidemmällä aikavälillä.

4.1.1 Kansallisen projektiryhmän toteutus

Tuotokset

Kansa-koulu 5 -hankkeen projektiryhmän tarkoituksena oli tiivistää ja keskittää kirjaamisen kehittämisen kansallista yhteistyötä sekä yhteensovittaa kansallisten kirjaamisen kehittämisen toimijoiden rooleja. Ryhmä on toiminut myös tiedonvaihdon kanavana ja tukenut osallistuvien toimijoiden keskinäistä viestintä- ja tapahtumayhteistyötä. Projektiryhmään kutsuttiin edustajat Kansa-koulun keskeisistä kansallisista sidosryhmistä: Kelan Kanta-palveluista, THL:stä ja STM:stä. [Projektiryhmän toimintamalli on kuvattu myös Innokylään.](#)

Projektiryhmän toiminnan tuotoksiksi oli määritelty, että ryhmä on muodostettu ja sille on luotu digitaalinen työskentelytila sekä vakiintuneet työtavat hankekaudelle, Kansa-koulun rooli on määritelty suhteessa sosiaalihuollon kirjaamisen kehittämisen kokonaisuuteen, kansallisten toimijoiden toteuttaman koulutusmateriaalin tuottamiseen ja THL:n kirjaamisen kehittämistä edistävään kansalliseen verkostoon ja että Työpaketin 2 toimenpiteiden painopisteitä ohjaavat periaatteet on tunnistettu.

Ryhmässä on hahmoteltu toimijoiden rooleja ja tehtäviä sekä keskusteltu yhteisestä tavoitteesta, viestinnästä ja yhteisestä tavoitetilasta ja siihen pääsemisestä. Ryhmässä on esitelty Kanta-palvelujen verkkokoulua, Kanta-palveluita ja THL:n tilannekuvaa ja toimia rakenteisen kirjaamisen tukemisessa. Ryhmässä on keskusteltu tuotetuista materiaaleista ja niiden yhteensovittamisesta, Kansa-koulun verkostoista, tuotoksista ja toiminnasta sekä Kansa-koulun ja kirjaamisen kehittämisen tulevaisuudesta.

Toiminnan tuotoksina osallistajat määrittivät

- omat tehtävänsä sosiaalihuollon tiedonhallinnan ja kirjaamisen kehittämisessä,
- ydinviestejään ja niiden kohderyhmiä,
- oman organisaationsa tuottaman materiaalin sisältöä ja arvoa käyttäjälle ja
- materiaalien yhteensovittamisen tarvetta.

Projektiryhmän merkittävin tuotos oli jatkuvan vuoropuhelun ylläpitäminen Kansa-koulun ja kansallisten toimijoiden kesken. Ryhmässä tuotettiin tilannekuvaa eri toimijoiden kehittämisestä. Ryhmässä päästiin määrittelemään oman organisaation roolia ja tehtäviä sekä suhdetta muihin toimijoihin tiedonhallinnan ja kirjaamisen kehittämisessä. Ryhmässä luonnosteltiin kuvausta kansallisten toimijoiden keskinäisestä työnjaosta ja rooleista. Tämä työ päätettiin keskeyttää, koska yhteistyön aikana kävi ilmi, että Kansa-koulu poistuu kansallisten toimijoiden kentältä.

Hyödyt

Projektiryhmän toiminnalle asetettiin mittareiksi tapaamisten määrä ja osallistujien itsearviointi työskentelyn hyödyllisyydestä. Projektiryhmä kokoontui 12 kertaa 2/2023–3/2024 välisenä aikana pääosin kerran kuukaudessa 1,5 tuntia kerrallaan. Tapaamiset järjestettiin etäyhteyksin, mutta projektiryhmällä oli käytössään myös yhteinen digitaalinen työskentelyalusta.

Projektiryhmän toiminnan vaikutuksia voidaan arvioida ryhmän jäsenten antaman palautteen perusteella. Palaute on kokonaisuutena sen suuntaista, että ryhmän toteutus ja toiminta on ollut pääosin onnistunutta ja osallistajat ovat hyötynet verkoston toiminnasta. Hyötyjä on ollut ainakin Kansa-koulu, mikä olikin asetettu ryhmän toiminnan painopisteeksi. Toisaalta pidemmän ajan vaikutuksia on vaikea arvioida, koska niille ei ole olemassa mittareita ja toiminnan painopiste tulee Kansa-koulun jatkohankkeen myötä hieman muuttumaan. Hanke ei myöskään voi arvioida sitä, minkä verran ja millaisia vaikutuksia ryhmän toiminnalla on ollut ryhmän muiden osallistujien omaan toimintaan.

Projektiryhmän työskentelyssä osoittautui haasteelliseksi määritellä kokonaisuudessaan Kansa-koulun hanketyön ja muiden toimijoiden toimintaa, tavoitteita ja rooleja suhteessa toisiinsa. Hankkeen alussa luotettiin siihen, että yhteistyö on todellisuudessa vasta käynnistymässä ja rakentumassa ja että yhteinen työ jatkuu vielä Kansa-koulu 5 -hankkeen jälkeenkin. Lopulta toimintakentän muutosten takia ryhmälle ei pystytty määrittelemään riittävän konkreettisia tehtäviä ja tavoitteita. Osaamiskeskusten toive siitä, että Kansa-koulun tyyppinen työ saisi valtakunnallisen pysyvän rahoituksen osana osaamiskeskusten perustyötä ei toteutunut. Haasteeksi osoittautui sekä hankkeen omien kehittämistoimenpiteiden että projektiryhmän jäsenten edustamissa organisaatioissa tapahtuvien kehittämistoimien etenemisen eritahtisuus. Projektiryhmän yhteiskehittämisen haasteista huolimatta sen tärkeimpänä antina nähtiin verkostoituminen ja ajankohtaisten asioiden jakaminen. Yhteistä keskustelua pidettiin tärkeänä.

Projektiryhmän toimintamalli todettiin hyväksi tämän kaltaiseen yhteiskehittämiseen, koska parhaimmillaan se mahdollistaa kansallisen tason toimijoiden ennakoivan ja saumattoman yhteistyön. Kansakoululaiset pääsivät kertomaan omasta työstään ja tuotoksistaan. Lisäksi on myös koettu, että ryhmässä oli hyvä henki ja avoin ilmapiiri.

4.1.2 Hyvinvointialueiden avainhenkilöverkoston järjestäminen

Tuotokset

Kansa-koulu 5 -hankkeen toteuttamaan avainhenkilöverkoston kutsuttiin hyvinvointialueiden sosiaalihuollon kirjaamista kehittävät avainhenkilöt eli kirjaamiskoordinaattorit tai muut alueilla kirjaamisen kehittämistä edistävät henkilöt. Yhteisen työskentelyn tarkoituksena oli mahdollistaa vertaistuki, yhdessä oppiminen sekä hyvien käytäntöjen jakaminen. Työskentelyn aiheet valittiin niin, että ne tukivat hankkeen tavoitteita ja hyvinvointialueiden kirjaamiskäytäntöjen kehittämistä. Työskentelyä tuettiin hyvinvointialuekohtaisissa ja hyvinvointialuerajat ylittävissä tapaamisissa. [Avainhenkilöverkoston toimintamalli on kuvattu myös Innokylään.](#)

Avainhenkilöverkoston toiminnan tuotoksiksi oli määritelty, että ryhmä on muodostettu ja sille on luotu digitaalinen työskentelytila sekä vakiintuneet työtavat hankekaudelle, hyvinvointialueiden kirjaamisen kehittämisen nykytila, keskeiset toimijat ja kehittämistarpeita on tunnistettu ja että Työpaketin 2 toimenpiteiden painopisteitä määrittävät tarpeet on tunnistettu.

Verkoston työskentely koostui teemaa valmistelevasta ennakkotehtävästä, työpajan aluksi esittelystä edellisen työpajan koosteen esittelystä, joko verkoston jäsenten tai ulkopuolisten vierailijoiden toteuttamasta uuden aiheen alustuksesta, fasilitoidusta pienryhmäkeskustelusta sekä pienryhmäkeskustelujen purusta työpajan päätteeksi. Työpajojen aiheet valittiin niin, että ne tukivat hankkeen tavoitteita ja hyvinvointialueiden kirjaamiskäytäntöjen kehittämistä. Työpajojen suunnittelutyötä ohjasivat osallistujilta kerätyt palautteet ja toiveet käsiteltävistä teemoista. Työpajatyöskentelyä tuettiin hyvinvointialuekohtaisissa ja hyvinvointialuerajat ylittävissä tapaamisissa aluekoordinaattorityöllä. Työpajojen teemat olivat: 1) Kirjaamisasiantuntijoiden roolin määrittely, 2) Kirjaamisasiantuntijaverkostojen järjestäytyminen ja koordinointi hyvinvointialueilla, 3) Kirjaamisasiantuntija- verkostojen järjestäytyminen ja koordinointi hyvinvointialueilla, 4) Kirjaamisen kehittämisen vastuut ja roolit, 5) Koulutussuunnitelmat ja koulutusten järjestäminen ja 6) Keskustelu- ja arviointityöpaja.

Avainhenkilöverkoston työpajoissa käsiteltävistä teemoista tehtiin koosteita avainhenkilöiden käyttöön. Osasta teemoja koottiin myös Innokylään kuvattuja tuotoksia, joita olivat:

- [Kirjaamisasiantuntijoiden roolit -suosituksia ja esimerkkejä](#)
- [Asiantuntijaverkoston kokoaminen ja sudenkuopat](#)
- [Vinkit koulutussuunnitteluun](#)

Muun muassa näiden työpajateemojen ja tuotosten avulla tunnistettiin hyvinvointialueiden kirjaamisen kehittämisen nykytilaa, koottiin keskeisiä toimijoita yhteiseen keskusteluun ja tunnistettiin kirjaamisen kehittämistarpeita. Avainhenkilöverkoston ohjeistettiin avainhenkilöitä myös valitsemaan kirjaamisasiantuntijavalmennukseen nimetyt henkilöt omalta alueeltaan ja muun muassa tiedotettiin kansallisesta kehittämistoiminnasta.

Hyödyt

Avainhenkilöverkoston kutsuttiin hyvinvointialueiden sosiaalihuollon kirjaamista kehittäviä avainhenkilöitä eli kirjaamiskoordinaattoreita tai muita alueilla kirjaamisen kehittämistä edistäviä henkilöitä koko hankeajaksi 71. Verkostosta poistui työtehtävien muutosten myötä 17 henkilöä. Hankkeen päättyessä verkostoon kuului 54 avainhenkilöä. Kaikki hyvinvointialueet olivat edustettuina verkostossa.

Avainhenkilöverkoston toiminta koostui yhteisistä työpajatyöskentelyistä, joissa mahdollistettiin vertaistuki, yhdessä oppiminen sekä hyvien käytäntöjen jakaminen. Työpajat toteutettiin etäyhteyksin ja lisäksi hyödynnettiin digitaalista työskentelyalustaa. Työpajoja järjestettiin 8. Keskimäärin työpajoissa oli 29 osallistujaa hyvinvointialueiden avainhenkilöistä (20–38 hlöä) ja hyvinvointialueista edustettuna 20/22 (18–21 kpl).

Avainhenkilöverkosto onnistui tavoitteissaan. Työpajoihin osallistuneilta avainhenkilöiltä saadun palautteen perusteella avainhenkilöverkoston toimintaan oltiin todella tyytyväisiä. Osallistujat kokivat työpajojen sisällöt ja toteutustavan toimiviksi. Osallistujat arvioivat asteikolla 1–5 oman työnsä kannalta erityisen hyödyllisiksi työpajojen alustukset (ka. 4,6) sekä ennakkotehtävät (ka. 4,0). Verkostoon osallistuminen vahvisti osallistujien roolia kirjaamisen kehittäjänä, tuotti vertaistukea sekä mahdollisti verkostoitumisen. Työpajat auttoivat osallistujia myös hahmottamaan oman alueen kehittämistarpeita sekä tukivat oman alueen kirjaamiskäytäntöjen kehittämistä ja toimintamallien muodostumista.

4.1.3 Yksityisten toimijoiden työryhmän järjestäminen

Tuotokset

Toimenpiteenä oli koota yhteen sosiaalihuollon yksityisten palveluntuottajien kirjaamisen kehittämisen verkosto yhdessä Hyvinvointiala HALI ry:n kanssa. Tavoitteena oli koota tietoa siitä, millaista tukea yksityiset palveluntuottajat tarvitsevat kirjaamisosaamisen kehittämiseen ja miten Kansa-koulu 5 -hanke voi olla tässä tukena. Toiminnan tuotoksiksi oli määritelty, että ryhmä on muodostettu ja sille on luotu digitaalinen työskentelytila sekä vakiintuneet työtavat hankekaudelle, yksityisten toimijoiden kirjaamisosaamisen nykytilasta on kerätty tietoa ja Työpaketin 2 toimenpiteiden painopisteitä määrittävät tarpeet on tunnistettu.

Yksityisten verkostoon kutsuttiin yksityisten organisaatioiden kirjaamisen kehittämisen parissa työskenteleviä ammattilaisia Hyvinvointiala HALI ry:n jäsenjärjestöistä. Verkoston kokoukset järjestettiin etäyhteyksin työskentelytilassa, jossa kokousten aikana toteutettiin erilaista pienryhmäkeskustelua. Sekä kokouksissa että niiden välissä hyödynnettiin myös digitaalista työskentelyalustaa verkoston jäsenten osallistamisessa ja tiedontuottamisessa.

Verkostotoiminnassa kerättiin yksityisten palveluntuottajien sosiaalihuollon kirjaamisen kehittämiseen liittyviä tarpeita, koottiin kehittämistyön tilannekuvaa ja edistettiin kirjaamisen kehittämisen kiinnittymistä osaksi sosiaalihuollon yleisen kehittämisen ja valvonnan rakenteita. [Yksityisten työryhmän toimintamalli on myös kuvattu Innokylään.](#)

Verkoston aloittaessa toimintansa sisältökokonaisuuksiksi oli etukäteen hahmoteltu sosiaalihuollon tiedonhallinnan ajankohtaiset asiat, yksityisten palveluntuottajien ajankohtaiset asiat, tarjolla oleva kansallinen tuki sekä Kansa-koulun sisällöt ja hankkeen tarjoama tuki. Suunnitelmana oli, että tapaamisissa käsitellään laajasti sosiaalihuollon kirjaamisen ajankohtaiseen kehittämiseen liittyviä aiheita ja luodaan tilannekuvaa yksityisten organisaatioiden tilanteesta. Verkoston toiminnan sisältöön pyydettiin alkuvaiheessa osallistujien toiveita työtilassa, jossa kyselyn teemat oli nostettu ensimmäisellä tapaamisella osallistujien tuomista ajankohtaisista kuulumisista. Verkostotoiminnan aikana osallistujilla oli työtilassa mahdollisuus tarkentaa sekä sisältötoiveitaan että kiinnostustaan kertoa oman organisaationsa kirjaamisen kehittämiseen liittyvistä asioista.

Verkosto käsitteli tapaamisissa laajasti sosiaalihuollon kirjaamisen ajankohtaiseen kehittämiseen liittyviä aiheita ja loi tilannekuvaa yksityisten organisaatioiden tilanteesta. Merkittävin konkreettinen verkoston tuotos oli yksityisten organisaatioiden kirjaamisasiantuntijoiden roolien määrittely hyvinvointialueille luotujen kirjaamisasiantuntijoiden roolien pohjalta. Verkoston tapaamisissa syys- ja joulukuussa työstettiin yksityisten organisaatioiden kirjaamisasiantuntijoiden roolien kuvausta pienryhmätyöskentelyinä ja myös työskentelyalustaa hyödyntäen. Nämä roolit olivat verkoston työskentelyn näkyvin tuotos, [joka myös julkaistiin Innokylässä](#). Lisäksi verkostosta nousi tarve käsitellä teemaa "[Terveydenhuollon ammattilainen sosiaalihuollon asiakas- ja potilastiedon kirjaajana](#)". Tästä teemasta laadittiin erillinen diaesitys verkoston jäsenten käyttöön.

Verkoston toiminnan arviointiin vastanneet osallistujat olivat tyytyväisimpiä kokousten aiheiden hyödyllisyyteen ja verkoston toteutustapaan. Lisäksi sekä kokousten että kokouksissa käytyjen ryhmäkeskustelujen lukumäärä miellytti vastaajia. Vastaajat olivat myös tyytyväisiä siihen, että he saivat kokouksissa hyödyllistä tietoa valtakunnallisesta kehittämisestä ja että verkostosta oli hyötyä yksityisten organisaatioiden erityistarpeiden esiin nostamisessa. Lähes kaikki verkoston toimintaa arvioineet osallistujat kokivat, että verkostosta oli hyötyä omalle organisaatiolle. Vastaajat nimesivät hyödyiksi muun muassa tiedon saamisen ajankohtaisista asioista, vertaistuen ja käytännön vinkit muilta, ulkopuoliset asiantuntijaluennot ja materiaalit sekä kirjaamisasiantuntijoiden roolien määrittelyn.

Verkoston rinnalla, mutta siitä erillään, toteutettiin yksityisille organisaatioille suunnattu kirjaamisen kehittämistä kartoittava kysely. Yhteistyössä Hyvinvointiala HALI ry:n kanssa toteutetulla kyselyllä pyrittiin kartoittamaan, minkälaiset valmiudet palveluntuottajilla on kohdata lähitulevaisuuden muutokset koskien sosiaalihuollon kirjaamista ja tiedonhallintaa sekä keräämään yksityisten palveluntuottajien kirjaamisen kehittämiseen liittyviä tarpeita ja luomaan kehittämistyön tilannekuvaa.

Yksityisille palveluntuottajille suunnatulla kyselyllä kartoitettiin yksityisten organisaatioiden kirjaamisasiantuntijoita sekä tietoteknistä ja toiminnallista rakenteisen kirjaamisen kehittämistä. Kysely pyrittiin laatimaan niin, että vastausten perusteella pystyttäisiin luomaan valtakunnallisesti luotettavaa tilannekuvaa sosiaalihuollon kirjaamisen kehittämisen osa-alueista yksityisissä organisaatioissa. Kyselyn ensisijainen tarkoitus oli selvittää yksityisten palveluntuottajien kirjaamisen kehittämisen nykytilaa ja hahmottaa, millaiset lähtökohdat ja edellytykset kirjaamisen jatkokehittämiselle on olemassa. Tarkoituksena oli tämän peruskuvan pohjalta tarkentaa tilannekuvaa yhteistyössä Kansa-koulun ja yksityisten organisaatioiden verkoston kesken sekä suunnata ja kohdistaa hankkeen muuta työskentelyä tilannekuvan pohjalta. Kyselyn toivottiin toimivan myös interventiona ja muistutuksena kirjaamisen kehittämisen tärkeydestä.

Kyselyyn saatiin vastaus yhteensä 94 yksityiseltä palveluntuottajalta. Kyselyn tuloksista laadittiin erillinen [blogiteksti](#) ja [raportti](#), jossa tuloksia on raportoitu tarkemmin. Kyselyn tuloksia esiteltiin Kansa-koulu-hankkeen avainhenkilöverkostossa 12.10.2023 ja yksityisten verkostossa useammalla tapaamisella syksyn 2023 aikana. Lisäksi HALI ry jakoi kyselyn tulokset STM:lle, Kelalle ja THL:lle heinäkuussa 2023.

Hyödyt

Yksityisten palveluntuottajien verkostotoiminnalle asetettiin mittareiksi osallistujien palvelutehtäväkohtainen kattavuus, tapaamisten ja osallistujien määrä sekä osallistujien itsearviointi työskentelyn hyödyllisyydestä.

Yksityisten verkostoon kutsuttiin yksityisten organisaatioiden kirjaamisen kehittämisen parissa työskenteleviä ammattilaisia Hyvinvointiala HALI ry:n jäsenjärjestöistä. Verkoston toiminnasta kiinnostuneista organisaatioista valittiin mukaan 24 ja lisäksi toiminnassa oli mukana kaksi Kansa-koulu 5 -hankkeen aluekoordinaattoria ja Hyvinvointiala HALI ry:n edustaja. Verkosto toimi kansallisesti, sillä verkoston osallistujaorganisaatioiden palvelutuotanto kattoi kaikki 22 hyvinvointialuetta ja kaikki sosiaalihuollon palvelutehtävät.

Verkostolle järjestettiin huhtikuusta 2023 maaliskuuhun 2024 yhteensä yksitoista tapaamista, joista osa oli osoitettu verkoston pienille ja osa isoille organisaatioille. Verkoston kokoukset järjestettiin etäyhteyksin työskentelytilassa, jossa kokousten aikana toteutettiin erilaista pienryhmäkeskustelua. Sekä kokouksissa että niiden välissä hyödynnettiin myös digitaalista työskentelyalustaa verkoston jäsenten osallistamisessa ja tiedontuottamisessa.

Verkoston kohdejoukon rajaus tehtiin pienenä otantana tietoisena siitä, että valitut palveluntuottajat eivät edusta koko yksityisten palveluntuottajien suurta joukkoa, mutta edustavat sitä varsin kattavasti. Verkostotoiminnan tavoitteet oli mitoitettu sillä periaatteella, että pienellä osallistujajoukolla saadaan riittävän kattavasti tietoa yksityisten palveluntuottajien kirjaamisen kehittämisen tarpeista. Hanke lähti työskentelyyn olettaen, että yksityiset palveluntuottajat ovat hyvin erilaisissa tilanteissa kirjaamisen kehittämisessä ja myös Kanta-liittymisen suunnittelussa, mikä osoittautuikin oikeaksi. Työskentelyssä saatiin avattua eri teemoihin liittyvää keskustelua ja sitä kautta tuotettua monenlaisia tiedontarpeita. Joihinkin verkoston jäsenten tarpeisiin pystyttiin myös vastaamaan työskentelyn edetessä.

Verkoston toiminnan vaikutuksia voidaan arvioida verkoston jäsenten antaman palautteen perusteella. Palaute on kokonaisuutena sen suuntaista, että osallistajat ovat hyötynneet verkoston toiminnasta ja olisivat kaivanneet toiminnalle myös jatkoa. Toisaalta pidemmän ajan vaikutuksia on vaikea arvioida, koska hanke ei seuraa sitä, miten ja milloin verkoston hyödyt konkretisoituvat osallistujien organisaatioissa. Hanke ei myöskään voi arvioida sitä, minkä verran ja millaisia vaikutuksia verkoston toiminnalla on ollut – tai tulee myöhemmin olemaan – verkoston osallistujien omissa HALI ry:n yhteistyöryhmissä tai osallistujien muissa verkostoissa. Työskentelyn alussa kuitenkin korostettiin sitä, että verkoston jäsenet eivät ensisijaisesti edusta vain omaa organisaatiotaan vaan myös tuottamiensa sosiaalipalvelujen muita tuottajia.

4.1.4 Kansalliseen kirjaamisen kehittämistä edistävään verkostoon osallistuminen

Tuotokset

Kansa-koulu 5 -hankkeen tavoitteena oli osallistua THL:n kansallisen kirjaamisen kehittämistä edistävän verkoston toimintaan ja verkostossa tapahtuvaan tiedonvaihtoon, vaikka verkoston toiminta ei ollutkaan käynnistynyt vielä silloin, kun hanke aloitti työnsä. Tarkoituksena oli jakaa verkoston käyttöön hankkeen verkostoista ja työryhmistä koottua tietoa, kuten esimerkiksi suunnitelmia, materiaaleja ja esimerkkitapauksia. Jo ennakkoon ajateltiin, että esimerkiksi

kirjaamisiasiantuntijatoiminnan mallinnus voi hyödyttää myös terveydenhuollon kirjaamisosaamisen kehittämistä.

Kansa-koulu 5 -hanke piti osaltaan Sote-kirjaamisen kehittämistä edistävässä kansallisessa verkostossa (THL) yllä sosiaalihuollon näkökulmaa ja tarjosi kaikkien verkoston jäsenten käyttöön hankkeessa sosiaalihuollon kehittämisen tueksi koottuja tuotoksia. Hankkeesta valitut edustajat osallistuivat verkoston keskusteluihin ja toivat esille Kansa-koulun omien verkostojen oppeja sähköisessä työskentelytilassa. Verkostolle linkitettiin tiedoksi Kansa-koulu-hankkeen tuotokset Innokylässä sekä [Sosiaalihuollon kirjaamisen kehittämisen tila 2023 -raportti](#) yksityisten organisaatioiden tilanteen osalta. Kansa-koulu 5 -hankkeen edustajat osallistuivat verkoston tilaisuuksiin etäyhteyksin. Verkoston koordinaattorien pyynnöstä pidettiin myös kaksi alustusta 19.9.2023 hankkeen toiminnasta ja 19.3.2024 koulutussuunnittelusta

Hyödyt

Hanke jakoi keskusteluissa verkoston käyttöön kahdeksan materiaalia, joista kolme on tuotettu hankkeen avainhenkilöverkostossa ja yksi yksityisten toimijoiden verkostossa. Lisäksi hankkeen jakamiin materiaaleihin lukeutuu hyvinvointialueiden nykytilan kartoituksen yhteenveto, esihenkilöille suunnattu viestintämateriaali, Kirjaamisiasiantuntijan käsikirja sekä hankkeen Innokylä-kokonaisuus. Verkoston osallistujia ohjattiin myös kirjaamisfoorumi.fi-verkkosivuille ja Innokylään, joiden kautta kaikki hankkeen tuottamat materiaalit ovat heidän saatavillaan.

Kansa-koulu 5 -hanke käynnistyi ennen THL:n Sote-kirjaamisen kansallista verkostoa, joka aloitti toimintansa vasta syksyllä 2023. Tästä syystä hankkeen ja verkoston toiminta oli eri tahtista. Osittain tästä syystä hankkeen rooli verkostossa jäi myös määrittelemättä tarkemmin. Hankkeen edustajat eivät osallistuneet Sote-kirjaamisen kehittämistä edistävän verkoston toiminnan suunnitteluun, mutta verkoston toiminnasta keskusteltiin esimerkiksi hankkeen projektiryhmässä.

THL:n Sote-kirjaamisen kansalliseen verkostoon osallistumisen suurimpana hyötynä voidaan pitää sitä, että sen kautta hankkeen ja verkoston viestejä kansallisen kehittämisen suunnasta pystyttiin vahvistamaan. Lisäksi Kansa-koulu-hankkeen sosiaalihuollon näkökulmasta tekemiä oivalluksia ja materiaaleja voitiin jakaa tiedoksi myös terveydenhuollon kehittäjille. Verkostoon osallistuminen lisäsi hankkeen ymmärrystä kansallisen sote-yhteisen kehittämisen tilasta. Hankkeen verkostoissa aloittamat kehittämisen teemat ovat laajentuneet kansalliseksi sote-yhteiseksi keskusteluksi THL:n verkoston kautta.

4.2 Työpaketti 2: Kirjaamisosaamisen vahvistaminen

Työpaketti 2 tavoitteena oli jalkauttaa kansallisia kirjaamisen ohjeita ja määräyksiä sekä tukea kirjaamisen kehittämisen rakenteiden muodostumista sosiaalihuollon organisaatioissa. Tarkoituksena oli, että sosiaalihuollon organisaatioissa toimisi osaavia ja aktiivisia sosiaalihuollon kirjaamisiasiantuntijoita, joilla olisi käytössään riittävästi laadukasta tukimateriaalia sekä ajantasaista tietoa sosiaalihuollon kirjaamisen ja tiedonhallinnan teemoista. Lisäksi suunnitelmalla oli, että hyvinvointialueiden kirjaamiskoordinaattorit tai muut hyvinvointialueilla työskentelevät kirjaamisen kehittämisen avainhenkilöt tunnustaisivat ja onnistuisivat kokoamaan yhteen oman alueensa kirjaamisiasiantuntijat.

Toimenpiteissä oli tarkoitus ottaa huomioon sosiaalihuollon organisaatioiden tarpeiden mukaan myös kaksikielisyys sekä alueen koulutusorganisaatiot. Tavoitteisiin pääsemisen arvioitiin jo hankesuunnitelmassa edellyttävän tiivistä yhteistyötä hankehenkilöstön ja hyvinvointialueiden keskeisten kirjaamista kehittävien toimijoiden (kirjaamiskoordinaattorit, muut avainhenkilöt) välillä sekä sosiaalihuollon organisaatioissa työskentelevien esihenkilöiden sitoutumista kirjaamisen kehittämiseen.

4.2.1 Kirjaamisiasiantuntijavalmennusten järjestäminen

Tuotokset

Toimenpiteen tavoitteena oli järjestää sosiaalihuollon kirjaamisiasiantuntijavalmennusta digitaalisella oppimisalustalla 700:lle sosiaalihuollon ammattilaiselle syyskaudella 2023 ja alkuvuodesta 2024. Lisäksi tavoitteena oli päivittää valmennusten oppimateriaalia ajan tasalle kohderyhmien tarpeiden mukaan. Valmennusta aiottiin tarjota sekä suomeksi että ruotsiksi. [Kirjaamisiasiantuntijavalmennuksen toimintamalli on myös kuvattu Innokylään.](#)

Kirjaamisiasiantuntijavalmennuksen aloitti kaiken kaikkiaan 791 osallistujaa joista 63 perui tai keskeytti valmennuksen tai ei saanut kaikkia valmennuksen tehtäviä suoritettua vaaditussa ajassa (taulukko 4). Valmennuksen keskeytti toisoin sanoen 8 % osallistujista ja läpäisi 92 % osallistujista. Keskeyttäneiden osuus on verkkokurssille varsin pieni. Keskeyttäneiden osuus verkkokurssin osallistujista on tyypillisesti 40–80 % välillä (Bawa 2016).

Kommentoitu [TP10]: lida, katsotko nämä luvut? Onko päin seinää? Laskin yksit/julk-Exceleistä, peruneet ja keskeyttäneet on samaa joukkoa tuolla laskutavalla.

Kommentoitu [JU11R10]: Laskin tähän nyt uudet luvut. Jätin vielä punaisella, jos tarpeen tuplatsekata

Kohderyhmä	Valmennusryhmiä (kpl)	Valmennuksen aloittaneita (kpl)		Valmistuneita (kpl)	Valmistumisprosentti
Julkinen sektori (suomenkieliset)	12	272		253	86 %
Julkinen sektori (ruotsinkieliset)	3	69		65	94 %
Yksityinen sektori (suomenkieliset)	18	Hakijat (kpl)	Valitut (kpl)	365	91 %
		670	399		
Yksityinen sektori (ruotsinkieliset)	1	Hakijat (kpl)	Valitut (kpl)	20	87 %
		45	23		
Avainhenkilöt (uudet asiantuntijat)	1	28		25	89 %
Yhteensä	35	791		728	92 %

Taulukko 4. Hankkeen kirjaamisiasiantuntijavalmennuksen valmennusryhmien, ilmoittautuneiden ja valmistuneiden määrät sekä valmistumisprosentit.

Hanke järjesti kirjaamisiasiantuntijavalmennusta yli 700:lle sosiaalihuollossa työskentelevälle ammattilaiselle, eli hanke ylitti tavoitteensa. Syyskaudella 2023 järjestettiin yksityisille palveluntuottajille sekä hankkeen avainhenkilöille suunnatut valmennukset ja alkuvuodesta 2024 julkiselle sektorille kohdennetut valmennukset. Valmennukset toteutettiin digitaalisella oppimisalustalla suomeksi ja ruotsiksi.

Valmennuksen suomenkielinen materiaali ja digitaalinen oppimisalusta päivitettiin ajan tasalle ennen hankkeen valmennusten käynnistymistä ja ruotsinkielinen materiaali ennen julkiselle sektorille suunnattujen valmennusten käynnistymistä. Valmennusmateriaalin päivityksissä pyrittiin

huomioimaan niin ajankohtaiset kuin myöhemmin tulossa olevat lakimuutokset, mutta laajasti eri kohderyhmien tarpeita ei ole ollut mahdollista huomioida. Lisäksi pyrittiin huomioimaan aiempien Kansa-koulu-hankkeiden kautta saatua valmennuspalautetta mahdollisimman paljon.

Kirjaamisiasiantuntijavalmennuksen valmennuspaikat perustuivat alueellisiin kiintiöihin, jotka laskettiin kunkin hyvinvointialueen väestömäärän sekä kyseiselle alueelle jo valmennettujen kirjaamisiasiantuntijoiden määrän pohjalta. Yksityisten palveluntuottajien valmennusryhmät muodostettiin hakumenettelyllä. Suomenkieliseen valmennukseen haki 670 henkilöä ja ryhmiin valittiin 399 osallistujaa. Ruotsinkieliseen ryhmään haki 45 henkilöä ja siihen valittiin 23 osallistujaa. Valinnoista vastasivat hankkeen aluekoordinaattorit. Julkiselle sektorille oli tarjolla 341 valmennuspaikkaa ja valmennusten osallistujavalinnoista vastasivat hyvinvointialueiden kirjaamiskoordinaattorit. Lisäksi hankkeen avainhenkilöverkostolle tarjottiin mahdollisuus osallistua joko kertaavaan tai uusien kirjaamisiasiantuntijoiden valmennukseen. Yhteensä hanke järjesti 36 valmennusryhmää suomeksi ja ruotsiksi digitaalisella oppimisalustalla. Ryhmistä valmistui 728 uutta kirjaamisiasiantuntijaa.

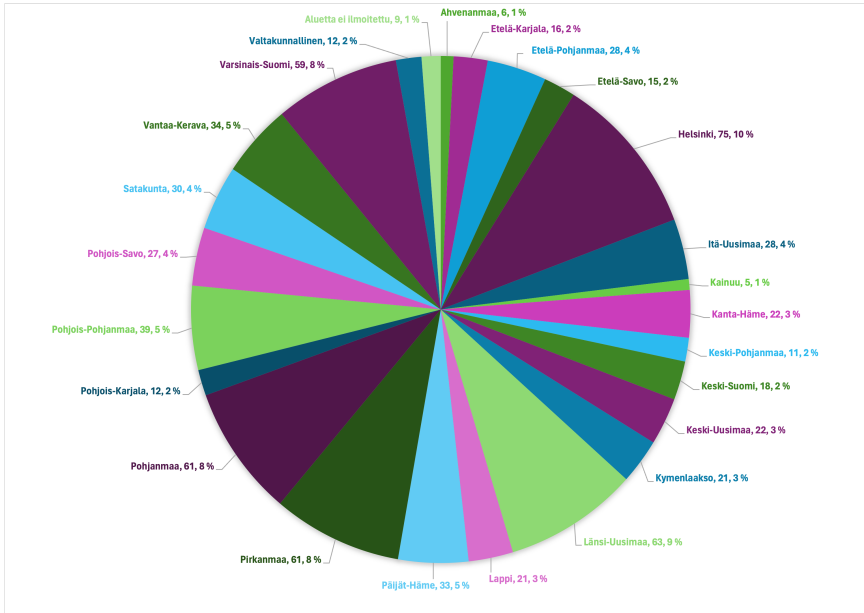
Hyödyt

Kirjaamisiasiantuntijavalmennukselle asetettiin mittareiksi valmistuneiden kirjaamisiasiantuntijoiden määrä ja alueellinen kattavuus sekä valmennuksen osallistujilta kerätty oppimisen itsearviointi. Hankkeen tavoitteena oli järjestää kirjaamisiasiantuntijavalmennusta 700:lle sosiaalihuollossa työskentelevälle ammattilaiselle. Yhteensä valmennuksista valmistui 728 uutta kirjaamisiasiantuntijaa, joten hanke onnistui ylittämään määrällisen tavoitteensa.

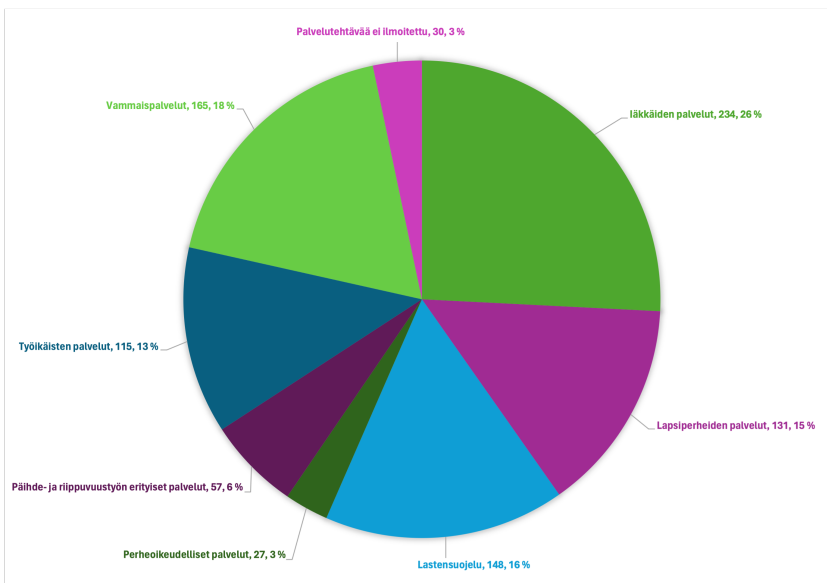
Valmennuspaikat jaettiin alueellisesti väestömäärän ja alueelle jo valmistuneiden kirjaamisiasiantuntijoiden määrän perusteella. Keskimäärin valmennusryhmistä valmistui 92 prosenttia valmennuksen aloittaneista, mitä voi pitää todella hyvänä osuutena. Näin hanke onnistui edistämään kirjaamisiasiantuntijoiden alueellista kattavuutta tavoitteensa mukaisesti (kuva 3). Hanke onnistui lisäämään asiantuntijuutta myös kaikissa sosiaalihuollon palvelutehtävissä (kuva 4).

Kommentoitu [TP12]: Viitataan tuohon aiempaan kommenttiini määristä. Tämän kanssa ei sitten käykään ihan yksin.

Kommentoitu [IU13R12]: Mun mielestä nämä luvut pitää paikkaansa. Tarkistelin sieltä osallistujat exceleistä. Valmistumisprosentteja en tarkistuslaskenut, mutta olettaisin niidenkin sitten pitävän kutinsa :) Päivi M on nää taulukoinut yhteenveto ja arviointi -diasettiin

Kuva 3. Hankkeen kirjaamisiasiantuntijavalmennuksesta valmistuneiden maantieteellinen kattavuus.

Kuva 4. Hankkeen kirjaamisiasiantuntijavalmennuksesta valmistuneiden sosiaalihuollon palvelutehtäväkohtainen kattavuus.

Valmennukseen osallistujia pyydettiin arvioimaan valmennuksen toteutusta ja kokonaisuutta sekä antamaan valmennukselle kokonaisarvosana asteikolla 1–5 siten, että 1=heikko ja 5=erinomainen. Kaikkien annettujen vastausten keskiarvo oli 4,1 eli keskimäärin valmennukseen oltiin hyvin tyytyväisiä. Valmennukseen osallistujia pyydettiin lisäksi arvioimaan omaa oppimistaan ja kirjaamisasiiantuntijuutensa kehittymistä valmennuksen aikana asteikolla 1–6 siten, että 1=noviisi ja 6=kokenut taitaja. Samat kysymykset kysyttiin valmennuksen alussa ja lopussa. Oman asiantuntijuuden lähtötilannetta ja muutosta kuvaava arvo kertoo kokoavasti valmennukseen osallistuneiden osaamisen kehittymisestä. Keskimääräinen lähtötilanne oli osallistujien vastauksissa 3,3. Valmennuksen päättyessä vastausten keskiarvo oli 4,3. Osallistujien kokemus oman asiantuntijuuden kasvusta valmennuksen aikana oli siis merkittävä.

Osallistujien sanallisessa palautteessa esitettiin kehittämiskohteiksi esimerkiksi valmennuksen toteuttamista käytännönläheisemmin, palvelutehtäväkohtaisin sisällöin tai toivottiin valmennuksen suorittamiseen pidempää aikaa. Sanallisessa palautteessa tuotiin laajasti esiin tyytyväisyys valmennukseen, esimerkiksi näin:

”Mielestäni tämä oli todella hyvä valmennus. Oli kiva, että oli jaettu useammalle viikolle ja tehtäviä oli sopivasti jokaiselle viikolle. Minulle tämä oli todella avartava ja silmiä avaava valmennus. Olen kiitollinen, että sain tämän käydä ja jatkossa kirjaamisen tavat omalta kohdaltani tulevat ihan varmasti muuttumaan.”

”Koulutus oli mielenkiintoinen ja erityisesti pidän siitä, että linkejä/vinkkejä ja materiaaleja on mahdollista käyttää myös koulutuksen loputtua ja jatkaa itsensä kehittämistä.”

Valmennusten toteutusajankohtaa ja materiaalin päivitystä olisi voitu hankkeessa suunnitella paremmin. Ruotsinkielisten valmennusten osalta valmennusmateriaali olisi pitänyt voida kääntää kokonaan, nyt valtava käännöstyö jäi kahden hanketyöntekijän varaan ja vei ison osan hankkeen pienistä resursseista. Valmennusryhmät oli koottu heterogeenisesti, mutta tarvetta palvelutehtäväkohtaiseen valmennukseen ja valmennusmateriaaliin olisi ollut – tätä hankkeen resurssit eivät mahdollistaneet.

4.2.2 Valmennettujen kirjaamisasiiantuntijoiden tukeminen

Tuotokset

Toimenpiteenä oli tarkoitus tuottaa sosiaalihuollon organisaatioilta työpaketissa 1 kerättyjen tarpeiden pohjalta avointa valmennus- ja tukimateriaalia, jota valmenneet sosiaalihuollon kirjaamisasiiantuntijat voivat hyödyntää työssään. Lisäksi tarkoituksena oli tarjota sosiaalihuollon kirjaamisasiiantuntijoille ajantasaista tietoa sosiaalihuollon kirjaamisen ja tiedonhallinnan kentältä sekä tukea kirjaamisasiiantuntijoiden työtä välillisesti viestimällä kirjaamisasiiantuntijoiden esihenkilöille kirjaamisen kehittämisen tarkeydestä.

Hanke tarjosi sosiaalihuollon kirjaamisasiiantuntijoille ajantasaista valmennus- ja tukimateriaalia. Hankkeen avoimessa materiaalipankissa olevat suomen- ja ruotsinkieliset valmennusmateriaalit päivitettiin vastaamaan vuoden 2023 lainsäädäntöä ja ohjeita.

Viestintäkanavissaan hanke välitti tietoa hankkeen ajankohtaisesta etenemisestä sekä sosiaalihuollon tiedonhallinnasta ja kirjaamisesta – esimerkiksi kirjaamisiasiantuntijoille suunnattuja uutiskirjeitä hankeaikana lähetettiin yhdeksän kappaletta. Viestintää tehtiin myös sosiaalisessa mediassa niin hankkeen omilla kuin sosiaalialan osaamiskeskustenkin some-tileillä. Helmikuussa 2024 hanke julkaisi sosiaalihuollon tiedonhallinnasta ja kirjaamisesta esihenkilöille kohdennetun viestintämateriaalin, joka koostui diamateriaalista ja videosta. Hankkeen tekemää viestintää myös kohdennettiin suomen- ja ruotsinkielisille vastaanottajille. Suurin osa kirjaamisiasiantuntijoille suunnatusta kokonaisuudesta löytyy kirjaamisfoorumi.fi -verkkosivulta. [Kirjaamisfoorumi.fi – Avoin materiaali -toimintamalli on myös kuvattu Innokylään.](#)

Hanke käynnisti lisäksi ruotsinkielisten kirjaamisiasiantuntijoiden verkostotoiminnan ja toteutti 2 verkostotapaamista. Hyvinvointialueista Kymenlaakso, Itä-Uusimaa, Vantaa-Kerava, Länsi-Uusimaa, Varsinais-Suomi, Pohjanmaa ja Keski-Pohjanmaa ovat kaksikielisiä Helsingin kaupungin lisäksi. Ahvenanmaa on kokonaan ruotsinkielinen. Kaksikielisillä alueilla löytyy hyvinkin ruotsinkielisiä kuntia ja organisaatioita, joissa osa henkilöstöstä ei pysty lainkaan hyödyntämään suomenkielistä materiaalia eikä osallistumaan keskusteluihin suomeksi. [Kansa-koulu-hankkeen valtakunnallinen ruotsinkielinen kirjaamisiasiantuntijoiden verkosto omana toimintamallinaan on kuvattu myös Innokylään.](#)

Ruotsinkielisen verkoston tavoitteena oli koota kaikki valmenneet ruotsinkieliset kirjaamisiasiantuntijat ympäri Suomen sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta keskustelemaan sosiaalihuollon tiedonhallinnasta ja kirjaamisesta ruotsiksi sekä saamaan ajankohtaista tietoa kirjaamisesta ruotsiksi. Verkostossa oli osallistujia melkein kaikista kaksikielisistä hyvinvointialueista. Lisäksi osallistujia oli yksityiseltä sektorilta sekä oppilaitoksista. Osallistujia kahdessa verkostossa oli yhteensä 45.

Hyödyt

Hankkeen tuottamat valmennus- ja tukimateriaalit tavoittivat kohderymiä hyvin – erityisesti hankkeen verkkosivuilla oleva avoin materiaalipankki sekä hankkeen uutiskirjeet (taulukko 5). Avoimessa materiaalipankissa vieraili koko hankeaikana 17 690 henkilöä ja uutiskirjeiden vastaanottajamäärät vaihtelivat 3 474–3 990 välillä. Esihenkilöille suunnattu viestintämateriaali julkaistiin 14.2.2024, minkä vuoksi se ei ehtinyt hankkeen toiminta-aikana kerätä vielä laajaa katselu- ja lukijakuntaa. Tämäkin materiaali on kuitenkin yhä edelleen kirjaamisfoorumi.fi-sivustolla kaikkien saatavissa ja hyödynnettävissä.

Toimenpiteet	Ajalla 1.1.2023–31.3.2024
Avoin materiaalipankki	17 690 vierailua 9 375 uniikkia kävijää
Kirjaamisiasiantuntijan käsikirja	3 973 vierailua 2 469 uniikkia kävijää
Esihenkilöille suunnattu viestintämateriaali	230 diamateriaalin katselukertaa 140 YouTube-videon katsojaa
Vastauspankki	2 884 vierailua 2 200 uniikkia kävijää
Uutiskirje kaikille tilaajille	9 uutiskirjettä 3 474–3 990 vastaanottajaa Avausprosentti 12–41 %

Taulukko 5. Valmenneille kirjaamisiasiantuntijoille tuotettujen valmennus- ja tukimateriaalin tavoitavuus.

Ruotsinkielinen kirjaamisasiantuntijoiden verkosto toimi osana Kansa-koulu 5 -hanketta ja vastasi ruotsinkielisten tarpeeseen keskustella sosiaalihuollon tiedonhallinnasta ja kirjaamisesta sekä verkostoitua omalla äidinkielellä. Verkosto mahdollisti vertaistuen sekä hyvien käytäntöjen jakamisen osallistujien kesken. Osallistujat toivat esille tarvetta jatkaa verkoston toimintaa myös Kansa-koulu 5 -hankkeen jälkeen.

4.2.3 Kirjaamisen peruspaketin tuottaminen, pilotointi ja julkaisu

Tuotokset

Toimenpiteen tavoitteena oli laatia sosiaalihuollon kirjaamisen peruspaketti, joka on hyödynnettävissä sosiaalihuollon organisaatioiden perehdytys- ja koulutusmateriaalina.

Alkuperäinen suunnitelma oli, että peruspaketti tehdään olemassa olevasta valmennusmateriaalista tiivistämällä ja materiaalia tarkastellaan neljän keskeisen näkökulman kautta: 1) asiakas, 2) työntekijä, 3) organisaatio ja 4) valtakunnallinen. Tarkoitus oli jakaa peruspaketti hyvinvointialueille avoimena materiaalina. Haasteeksi tunnistettiin jo tässä vaiheessa, miten materiaalin ajantasaisuus ja kansallinen yhdenmukaisuus sekä materiaalin helppo saatavuus voidaan varmistaa.

Materiaalin tiivistyksen yhteydessä oli tarkoitus päivittää koko valmennusmateriaali niin, että sisältö jaotellaan peruspaketti-, asiantuntijavalmennus- ja syventävään tasoon.

Kirjaamisasiantuntijavalmennusta oli tarkoitus muokata niin, että kaikki kävisivät ensin peruspaketin sisällöt, ja tämän jälkeen tulisi laajempi asiantuntijavalmennuksen sisältö. Syventävät sisällöt oli tarkoitus jättää asiantuntijavalmennuksen ulkopuolelle.

Asiantuntijavalmennuksen koko sisältö vietiin tekstimuotoon ja materiaali jaoteltiin edellä kuvatuille kolmelle tasolle sekä lisäksi kokonaan poistettavaan sisältöön. Saman aikaisesti tuotettiin myös ruotsinkielinen materiaali.

Peruspaketin alkuun rakennettiin yleinen osio, joka jaettiin omiksi kokonaisuuksiksi sosiaalihuollon koulutuksen saaneille ja terveydenhuollon koulutustaustaisille. Varsinainen sisältö muodostui lainsäädännöstä, asiakas-, työntekijä-, organisaatio- ja valtakunnallisen tason näkökulmista kirjaamiseen, luokituksista ja rakenteista, monialaisesta yhteistyöstä sekä loppuarvioinnista. Peruspaketin materiaali muodostui lyhyestä videosta ja luettavasta tekstistä.

Peruspaketin johdantomoduuli haluttiin testata käyttäjäpalautteen saamiseksi. Testaajiksi haettiin sosiaalihuollon (8) ja terveydenhuollon (4) koulutustaustaisia henkilöitä julkiselta ja yksityiseltä sektorilta eri palvelutehtävistä. Lisäksi pyydettiin muutamaa avainhenkilöä ja kirjaamisasiantuntijaa kommentoimaan materiaalia. Käyttäjätestaukset toteutettiin keväällä 2023 etäyhteyksin. Hankkeen aluekoordinaattori seurasi testaustilannetta ja keräsi testaajan kommentit excel-taulukkoon. Testaaja työskenteli ja kävi materiaalin läpi itsenäisesti omaa näyttöään jakaen. Testaajalla oli lupa pysähtyä ja kysyä, jos joku asia oli epäselvää. Johdannon läpikäyntiin vaadittava aika kelloitettiin.

Peruspaketin suunnittelussa huomioitiin Kansa-koulu 4.0 - ja 5 -hankkeiden aikana avainhenkilöverkostolta ja yksityisiltä sosiaalihuollon organisaatioilta kerätyt tarpeet. Peruspakettia pilotoitiin sosiaalihuollon organisaatioiden kanssa digitaalisella oppimisolustalla. Ennakolta ajateltiin, että peruspaketti on rakennettavissa olemassa olevan valmennusmateriaalin pohjalta. Kuitenkin

palautteiden ja pilotoinnin jälkeen peruspaketille alettiin etsiä uutta suuntaa. Syksyn 2023 aikana hankehallinnosta ehdotettiin, että luotaisiin erillinen, alkuperäisen peruspaketin suunnitelmaa laajempi sosiaalihuollon kirjaamisen peruskurssi verkko-oppimisympäristöön. Tähän pyrittiin löytämään rahoitus hankkeen sisältä. Odotukset peruskurssin laatimiseksi olivat kuitenkin suuremmat kuin hankkeen todellisuudessa käytettävissä olevat resurssit. Suunnitelmaa tehtäessä ei tunnistettu sitä, kuinka paljon resurssia peruskurssin laatiminen ja valmennuksen uudistaminen tulisivat viemään aikaa.

Peruspaketin käsikirjoituksen tuottamisen tueksi käynnistettiin koulutus- ja mentorointijakso syksyllä 2023, minkä aikana peruspaketin tavoitteet muokkautuivat ja valmistelu suunnattiin uudelleen peruskurssin tuotantoon. Lisäksi selvitettiin parhaita vaihtoehtoja peruspaketin tuottamiseen keväällä tehdyn käyttäjätestauksen tulosten perusteella. Keskustelua peruskurssin rakentamisesta käytiin myös hankkeen ohjausryhmän ja hankkeen rahoittajan kanssa. Peruspaketin suunnitelma muuttui merkittävästi materiaalin työstämisen aikana ja alkuperäinen toteutus muuttui kevyestä toteutuksesta kohti laajempaa verkkokoulutuksena toteutettavaa peruskurssia.

Lopulta hanke tuotti peruspaketin suomenkielisen käsikirjoituksen, jonka tekstisisällöstä kerättiin kommentteja useilta sidosryhmiltä helmikuussa 2024. Käsikirjoituksen sisältöä kommentoivat muun muassa projektiryhmän tahojen edustaja, hyvinvointialueiden kirjaamisasiantuntijaverkoston jäsenet sekä yksityisten työryhmän jäsenet. Käsikirjoitusta muokattiin kommenttien perusteella ja se viimeisteltiin lopulliseen muotoonsa maaliskuussa 2024. [Kansa-koulu-hankkeen sosiaalihuollon kirjaamisen peruspaketti -toimintamalli on kuvattu Innokylään.](#)

Hyödyt

Hanke toteutti kirjaamisen peruspaketin pilotoinnin ja käyttäjätestauksen keväällä 2023. Saatu palaute oli monipuolista ja rakentavaa. Peruspakettiin esimerkiksi toivottiin lisää ja monipuolisempaa visuaalisuutta sekä tekstistä lukijaystävällisempää. Toteutuksen suuntaa muutettiin saadun palautteen perusteella ja peruspaketti alkoi muovautua peruskurssiksi.

Peruskurssin käsikirjoitusluonnoksesta kerättiin kommentteja hankkeen avainhenkilöverkostolta, yksityisten verkostolta, projektiryhmältä sekä oppilaitosedustajilta. Näiltä sidosryhmiltä saatiin hyvää ja hyödyllistä palautetta. Käsikirjoituksen sisältöä ja kokonaisuutta pidettiin hyvänä. Koettiin myös, että käsikirjoitukseen oli saatu tiivistettyä kirjaamisen perusasiat. Lisäksi toivottiin käsitteiden tarkentamista sekä riittäviä linkityksiä lisämateriaaleihin.

Koko hankkeen ajan saadun palautteen perusteella sidosryhmät odottavat peruskurssin julkaisua ja sille on tarvetta.

4.2.4 Kirjaamiskoordinaattorien tukeminen

Tuotokset

Hanke tuki hyvinvointialueita kirjaamisen kehittämisessä tekemällä yhteistyötä hyvinvointialueille palkattujen kirjaamiskoordinaattorien kanssa. Hanke auttoi kirjaamiskoordinaattoreita hyvinvointialueilla toimivien kirjaamisasiantuntijoiden tunnistamisessa ja yhteen kokoamisessa. Alueilla, joilla kirjaamiskoordinaattorin rekrytointi oli vielä kesken, tehtiin yhteistyötä aiemmin tunnistettujen ja hyvinvointialueella työskentelevien sosiaalihuollon kirjaamisen kehittämisen

avainhenkilöiden kanssa. Lisäksi hanke jakoi olemassa olevaa hankkeen materiaalia, hankkeen järjestämistä työpajoista ja verkostoista saatua tietoa sekä hankkeen tuotoksia hyvinvointialueiden käyttöön.

Aluekoordinaattorin työtä suunnattiin valmennusten lisäksi vastaamaan entistä enemmän alueiden tarpeisiin. Yhteistyön vastinparina ja keskeisenä yhteistyökumppanina olivat kunkin hyvinvointialueen kirjaamiskoordinaattorit tai muut alueellisesta kirjaamisen kehittämisestä vastaavat avainhenkilöt. Heille tarjottava tuki räätälöitiin yksilöllisesti kunkin alueen tarpeen ja toisaalta yhteistyön mahdollisuuksien mukaan. [Kansa-koulu-hankkeen aluekoordinaattoritoiminta -toimintamalli löytyy kuvattuna Innokylästä.](#)

Aluekoordinaattorin tehtävänä oli sopia hyvinvointialuekohtaisten kirjaamisasiantuntijarekisterien siirrosta kullekin hyvinvointialueelle ja toimia tukena alueellisten kirjaamisasiantuntijaverkostojen käynnistämiseksi. Lisäksi aluekoordinaattorit ylläpitivät YTA-tasoisia tai muutoin alueellisesti laajempia kirjaamisen kehittämiseen liittyviä yhteistyöverkostoja alueiden tilanteiden ja tarpeiden pohjalta.

Osana kirjaamiskoordinaattorien tukea annettiin kirjaamisen avainhenkilöille mahdollisuus tutustua nykyiseen kirjaamisasiantuntijoiden valmennusmateriaaliin ja halutessaan he saivat suorittaa niin sanotun kertaavan valmennuksen. Mikäli kirjaamisen avainhenkilö ei ollut aiemmin suorittanut kirjaamisasiantuntijavalmennusta lainkaan, heille annettiin mahdollisuus omassa ryhmässään suorittaa kirjaamisasiantuntijavalmennus loppuvuodesta 2023 samoin kuin muidenkin valmennettavien. Uusien kirjaamisasiantuntijoiden luvut on eritelty jo aiemminkin (taulukko 4), mutta taulukossa 6 ovat koottuna erikseen sekä uutena valmentautuneiden että kertaavien avainhenkilöiden luvut.

Kohderyhmä	Valmennusryhmiä (kpl)	Ilmoittautuneita (kpl)	Valmistuneita (kpl)	Valmistumisprosentti
Avainhenkilöt (uudet asiantuntijat)	1	28	25	89 %
Avainhenkilöt (kertaava)	1	15	12	80 %
Yhteensä	2	43	37	86 %

Taulukko 6. Valmennetuille kirjaamisasiantuntijoille tuotettujen valmennus- ja tukimateriaalin tavoitavuus.

Hyödyt

Kansa-koulu 5 -hanke toteutti rekisterinsiirron yhteensä 18 alueelle. Prosessin aikana hyvinvointialueelta etsittiin ensin vastaanottava rekisteri ja ylläpitävä taho. Sen jälkeen pääsääntöisesti hyvinvointialueella tiedotettiin tulevasta rekisterisiirrosta. Hankehallinto oli yhteydessä ja keräsi suostumukset kyselyn avulla hankkeen rekisterissä olevilta valmistuneilta kirjaamisasiantuntijoilta, jotka sillä hetkellä työskentelivät hankkeen tietojen mukaan kyseisellä hyvinvointialueella. Kyselyn päätyttyä suostumuksen antaneiden tiedot siirrettiin hyvinvointialueille. Kirjaamisasiantuntijoista 51 % antoi suostumuksen tietojensa siirtämiseen.

Hankkeen tuella myös laitettiin alulle alueellisia kirjaamisasiantuntijaverkostoja sekä jatkettiin aiemmin aloitettujen verkostojen toimintaa. Hyvinvointialueiden nykytilakartoitusten mukaan

Kansa-koulun tuella muodostettiin kirjaamisiasiantuntijaverkostoja useille hyvinvointialueille hankkeen aikana. Suurimmalla osalla hyvinvointialueista toimii nyt kirjaamisiasiantuntijaverkosto.

Kirjaamisen avainhenkilöt saivat mahdollisuuden tutustua nykyiseen kirjaamisiasiantuntijavalmennukseen, mikä vahvisti heidän valmiuksiaan tarjota alueensa kirjaamisiasiantuntijaverkostolle ajantasaista lisätukea valmennukseen jälkeen. Samalla he saivat myös itse kertauksen ja sitä kautta myös varmuuden aiheeseen. Osalla kirjaamisen avainhenkilöistä ei ollut taustalla kirjaamisiasiantuntijavalmennusta, jolloin se haluttiin heille tarjota osaamisen lisäämiseksi ja varmistamiseksi. Sama tietopohja helpottaa yhteistä kehittämistä ja edistää sosiaalihuollon kirjaamisen erityisyyden huomiointia niin verkostotyössä kuin kehittämisessäkin.

Kun hyvinvointialueiden avainhenkilöiltä kysyttiin palautetta hankkeen toiminnasta, väitteeseen ”Hanke auttoi avainhenkilöitä käynnistämään hyvinvointialueella kirjaamisiasiantuntijaverkoston toimintaa” vastausten keskiarvoksi saatiin 4,1 (asteikolla 1–5). Samoin väitteeseen ”Hanke onnistui tukemaan alueellisten kirjaamisiasiantuntijaverkostojen toimintaa hyvin” vastausten keskiarvoksi saatiin 4,1 (asteikolla 1–5). Näin ollen hanke onnistui tukemaan alueellisten kirjaamisiasiantuntijaverkostojen toimintaa hyvin.

5 Riippuvuudet

Lyhyen hankeajan ja toimenpiteiden laajuuden vuoksi vaikutukset ovat todennettavissa pidemmällä aikavälillä. Hankkeen tuotosten vaikutuksiksi arvioitiin suunnitteluvaiheessa:

- Kirjaamiskäytäntöjen kansallinen kehittäminen etenee strategisesti toimijoiden yhteistyönä.
- Sosiaalihuollon kirjaamisen erityisyys huomioidaan sote-kehittämisessä.
- Sosiaalihuollon reaaliaikaista, laadukasta ja luotettavaa asiakastietoa hyödynnetään palvelujärjestelmien arvioinnissa, tutkimuksessa ja valvonnassa kansallisesti.
- Kirjaamiskäytäntöjen soveltaminen, kehittäminen ja koulutus ovat jatkuvaa, tavoitteellista ja systemaattista toimintaa kaikissa sosiaalihuollon organisaatioissa.
- Sosiaalihuollon erityispiirteet huomioidaan hyvinvointialueiden johtamisessa ja kehittämistoiminnassa.
- Sosiaalihuollon reaaliaikaista, laadukasta ja luotettavaa asiakastietoa hyödynnetään johtamisessa, suunnittelussa, kehittämisessä ja valvonnassa alueellisesti.
- Sosiaalialan työ on läpinäkyvää asiakkaalle.

Kirjaamisasiantuntijavalmennuksista ja avainhenkilöverkostosta kerätyt palautteet antavat viitteitä siitä, että Kansa-koulu 5 -hanke on kokonaisuudessaan onnistunut tavoitteissaan.

Hanke on pyrkinyt kaikessa toiminnassaan pitämään esillä tulevia sosiaalihuollon kirjaamiseen liittyviä muutosprosesseja ja vahvistamaan osaltaan kansallista viestiä tulevista muutoksista. Juuri Kansa-koulu 5 -hankkeen viestinnän tavoitavuutta ja vaikutusta on vaikea arvioida tarkasti, sillä samoista aiheista viestivät myös kansalliset toimijat kuten STM, THL ja Kelan Kanta-palvelut. Toisaalta on vaikeaa myös erottaa täysin eri Kansa-koulu-hankkeiden toimenpiteiden vaikuttavuutta erikseen, sillä toimenpiteet ja hankesarja on tukenut toinen toistaan ja vahvistanut viestiä koko ajan. Myös Kansa-koulu 5 -hankkeen työ on rakentunut edellisissä hankkeissa tehdyn työn päälle ja siten syventänyt ja lisännyt aiempienkin toimenpiteiden vaikuttavuutta.

Sosiaalialan tämän hetkinen työtilanne ja resurssipula haastaa kaikenlaista sosiaalihuollon kehittämistä. Arjen hektisyys vaikuttaa siihen, että haasteelliset työtilanteet, ajan- ja resurssien puute sekä useiden kehittämistoimien päällekkäisyys vähentävät ammattilaisten mahdollisuuksia osallistua valmennuksiin ja tutustua materiaaleihin, vaikka ne koettaisiinkin tärkeiksi. Hienoa on kuitenkin se, että nyt hyvinvointialueille on selkeästi saatu kirjaamista kehittävät vastinparit. Tämä tuki myös Kansa-koulu 5 -hankkeen kehittämistyön jalkautumista ja onnistumista.

Lähteet

Bawa, P. (2016). Retention in Online Courses: Exploring Issues and Solutions—A Literature Review. SAGE Open, 6(1). <https://doi.org/10.1177/2158244015621777>

Sosiaali- ja terveysministeriö (2022). Suomen kestävän kasvun ohjelma. Hankeopas STM:n toiseen valtionavustushakuun vuosille 2023–2025. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2022:13. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-9888-9>

Valtioneuvosto (2021). Suomen kestävän kasvun ohjelma. Elpymis- ja palautumissuunnitelma. Valtioneuvoston julkaisuja 2021:52. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-840-6>